Jaargang 115. Zondag, 2 November 1856. No. 132.

GRONINGER COURANT.

ALGEMEEN DAGBLAD

voor de Stad en Provincie Groningen.

NIEUWSTIJDINGEN.

NEDERLANDSCH OOST-INDIË.

BATAVIA, 10 September.

De berigten nopens den voortgang der Lampongsche expeditie ingekomen, loopen tot dusverre van den 22sten tot den 31sten Augustus. In de uitvoerige relazen door de Javasche dagbladen daarvan medegedeeld, wordt met lof gewaagd van den ijver en de volharding onzer troepen. Eene der door de muitelingen opgeworpene sterkte is door hen in overijling verlaten; ook eene tweede is genoegzaam niet verdedigd; onze troepen hebben Ketimban, de verblijfplaats van den alom gevreesden radja *Intan*, bereikt, alwaar zij, ter hoogte van 3 à 4000 voeten boven het vlak der zee, hun bivak hebben opgeslagen en door het ontsteken hunner wachtvuren aan alle zijden de tuchtiging der roovers hebben verkondigd. Daar alstoen geen belangrijke tegenstand meer te wachten was, is aan de troepen, voor welker verpleging behoorlijk was gezorgd, de noodige rust gegund. Het land werd intusschen door menigvuldige patrouilles doorkruist, die hier en daar nog wapens en krijgsbehoeften vonden en in beslag namen. De scheepsmagt heeft op de loffelijkste wijze tot deze krijgsbewegingen medegewerkt.

NOORD-AMERIKA.

San Francisco, de hoofdstad van Californië, telde in 1846 slechts 200 inwoners, in 1847 459, waaronder 375 blanken. In 1853 bedroeg er de bevolking reeds 50,000 zielen, waaronder 32,000 Amerikanen, Engelschen en Ieren, 5,500 Duitschers, 5,000 Franschen, 3,000 Spaansch-Amerikanen, 3,000 Chinezen, enz. In 't geheel zijn er 8,000 vrouwen. Geen wonder dus, dat de vrouwen in Californië zoo gevierd worden, gelijk o. a. mevr. *Pfeiffer* onlangs schreef.

— In de Stille Zuidzee moet een eiland ontdekt zijn, dat 100 millioen ton guano bevat. De N. Amerikanen hadden het in bezit genomen.

RUSLAND.

De minister voor openbaar onderwijs heeft een verslag over den toestand van dat onderwijs in 1855, in het licht gegeven, waaraan wij het volgende ontleenen: Gedurende dat jaar verschenen in Rusland 1148 oorspronkelijke werken en 91 vertalingen; het aantal periodieke werken bedroeg 104, terwijl aan 4 nieuwe dagbladen concessie werd verleend. Het aantal van buiten ingevoerde boeken beliep 1,191,745 banden, dat is 305,320 meer dan in 1854. Het geheele aantal scholen was 3872 met 194,490 leerlingen, welk laatste aantal, in weerwil van den oorlog, slechts 2984 minder was dan in 1854. De minister zegt aan het slot, dat de zegenrijke ontwikkeling van het onderwijs als verzekerd kan worden beschouwd, en doet de verdiensten uitkomen van de onderwijzers, wier ijver en werkzaamheid gedurende den oorlog onverzwakt gebleven is. »Deze mannen, zegt hij, hebben meer dan ooit begrepen, dat de bemoeijingen van onze vijanden ons slechts hierdoor in gevaar kunnen brengen, dat zij ons in kunsten en wetenschappen vooruit zijn en dat dit gevaar ophoudt op hetzelfde oogenblik, dat wij hun de ons van God geschonkene geestvermogens tegenoverstellen met de vaste overtuiging, dat wij bij niemand in het groote werk van menschelijke volmaking achterstaan.'

TURKIJE.

»Ofschoon de vrede hersteld is — zeide dezer dagen een Engelsch minister — is de tijd nog niet gekomen dat wij onze wapens ter zijde kunnen leggen, doch moeten wij ons in tegendeel voorbereiden op alle mogelijke gebeurtenissen." En inderdaad, als men het oog vestigt op de vele en ernstige geschilpunten die er nog steeds tusschen de vijanden van het vorige jaar bestaan; als men daarbij let op de alles behalve vredelievende gezindheid van de vroegere vrienden onderling; als men ziet hoe heftig men zich in Engeland en Oostenrijk uitlaat over Frankrijk en Rusland en omgekeerd; als men eindelijk nagaat hoe weinig tot nu toe de bepalingen van het Parijsche vredestractaat zijn in acht genomen, — dan zal men moeten instemmen met bovenvermelde uitspraak en erkennen dat Europa nog altijd staat aan den rand van een vulkaan, die elk oogenblik dreigt uit te barsten.

Wat al kwestiën die alleen in het Oosten als een dreigend spook den vrede van Europa aangrijnzen! Het Slangeneiland nog altijd niet door Rusland verlaten; — de grensscheiding van Rusland in Bessarabië nog steeds onvoltooid; — de Engelsche vloot nog voortdurend in de Zwarte zee, in strijd met de duidelijke bepalingen van het vredestractaat; — het Oostenrijksche leger nog zonder ophouden in de Donau-vorstendommen, ten spijt van de ernstige nota's der Fransche regering, die in deze bezetting eene schending ziet van het tractaat, zoowel als van de souvereiniteitsregten der Porte; — de al of niet vereeniging dier vorstendommen een telkens grootere twistappel tusschen alle mogendheden die aan den oorlog deel genomen; — Turkije nog altijd aan den leiband zijner beschermers, die bij hunne verschillende inzigten den herstelden »zieken man" nu her- dan derwaarts slingeren. Ja waarlijk, wij mogen ons ook thans nog op alle mogelijke gebeurtenissen voorbereid houden.

Hoe de invloed van Engeland en Frankrijk bij de Porte zich als om strijd doet gelden, leeren de laatste berigten uit Konstantinopel. Terwijl Engeland, door Oostenrijk gerugsteund, door zijnen gezant, lord *Redcliffe*, in den laatsten tijd alles aanwendde om het tegenwoordige Turksche ministerie te doen vallen en het reeds zoover gebragt had dat dit zijn ontslag indiende, heeft de Fransche gezant, *de Thouvenel*, die voor Frankrijk ongunstige wending nog weten te voorkomen en bewerkt, dat het gevraagde ontslag door den Sultan niet is aangenomen.

Maar, zoo zal men vragen, welk verband bestaat er tusschen het al of niet aftreden van het Turksche bewind en de tegenstrijdige belangen van genoemde mogendheden? Het is niet zoo gemakkelijk hierop nu reeds een bepaald antwoord te geven, bij het ontbreken van uitvoerige berigten. De toedragt der zaak schijnt ons hier echter de volgende te komen.

Het is eene bekende zaak, dat lord *Redcliffe* reeds sedert lang op de aftreding van *Ali*-pacha heeft gewerkt. Wat Engelands vertegenwoordiger daartoe aanspoorde, doet niet ter zake; maar genoeg, hij liet geene gelegenheid voorbij gaan om, zoo mogelijk, dien minister te doen vallen. Hoe zou hij dan niet zijne pogingen verdubbelen, toen het ministerie met een bepaald vijandig besluit tegenover Engeland optrad; toen het, hoezeer dan ook bij wijze van verzoek, maar toch op ernstigen toon, er op aandrong dat, in gevolge de bepalingen van het vredesverdrag, Engeland zijne schepen uit de Zwarte zee en Oostenrijk zijne troepen uit de Donau-vorstendommen terugtrok. Dit greep lijnregt in de belangen van die beide mogendheden; van daar dat zij den Sultan poogden over te halen dat besluit in te trekken. Het ministerie meende alsnu verpligt te wezen zijn ontslag in te dienen; het deed het, maar in een eigenhandigen brief verzekerde de Sultan aan *Ali*-pacha, dat hij volkomen vertrouwen stelde in zijnen groot-vizier, en dat hij bovendien zich streng wenschte te houden aan de sluiting der teeëngten als een zijner grootste middelen van verdediging. Nu bestond er dan ook geene reden meer voor de ministers om op het ontslag aan te dringen, het werd teruggetrokken, waardoor alzoo de staatkunde van Engeland en Oostenrijk eene aanmerkelijke nederlaag leed.

Wat zal nu gebeuren? Zullen Engeland en Oostenrijk moeten toegeven, of zal men geen acht slaan op de wenschen van de Porte, die in overeenstemming zijn met de verdragen, en met de begeerte van Frankrijk en Rusland? Zonder twijfel zal de Britsche gezant alles wagen om te zegevieren; uit Konstantinopel weet men reeds, dat er buitendien onder de ministers oneenigheid bestaat, en dat *Omer*-pacha met *Reschid*-pacha, den gunsteling van Engeland, eensgezind schenen, om de erfenis van de bewindslieden te aanvaarden. Zou lord *Redcliffe* met die gegevens niet tot zijn doel weten te komen?

Hoe nauwer de band wordt die daar tusschen Engeland en Oostenrijk wordt toegehaald, hoe meer men eene verkoeling vreest tusschen de beide Westersche mogendheden en eene toenadering van Frankrijk tot Rusland. Zelfs gaat men, wat deze laatste mogendheid betreft, reeds zoo ver van te verzekeren, dat, zoo Engelands vloot de Zwarte zee niet mogt verlaten, Rusland zich met twee schepen voor den Bosporus zal vertoonen en mede den toegang tot de Zwarte zee zal vragen. Dit laatste is evenwel nog slechts een gerucht, doch belaagrijk genoeg om er melding van te maken.

Niet onbelangrijk in den tegenwoordigen stand van zaken is het volgende artikel van het *Journal des Débats*:

»De Europesche staatkunde neemt tegenwoordig bijzondere wendingen, en de uitvoering van het traktaat van Parijs bereidt ons dagelijks nieuwe verrassingen. Eene der merkwaardigste ten dezen is de toenadering, welke tusschen Oostenrijk en Engeland is ontstaan, en welke door de dagbladen der beide landen aan Europa is bekend gemaakt. Een ieder herinnert zich nog de bittere en hevige polemiek der Engelsche dagbladen tegen hetgeen zij het machiavelismus en de dubbelhartigheid der Oostenrijksche politiek noemden. Thans is alles veranderd; het belangrijkste der Engelsche dagbladen, de *Times*, verleent openlijk zijne medewerking aan die politiek, en het houdt vol, dat het Weener kabinet de beste redenen heeft, om de Oostersche vorstendommen niet te ontruimen.

»De organen van het Oostenrijksche gouvernement zijn van hunne zijde van meening, dat Engeland geen minder goede redenen heeft om zijne schepen in de Zwarte zee te houden. Dit is niet alles; zij meten hoog uit de bijzondere aanspraak, welke het Engelsche gouvernement en zijne vertegenwoordigers te Weenen, op de vriendschap van Oostenrijk heeft, door hunne pogingen bij de zijne te voegen, ten einde de vereeniging der beide vorstendommen te doen mislukken, hetgeen bij het congres van Parijs door den eersten gevolmagtigde van Engeland, lord *Clarendon*, stellig ondersteund is. Men beschouwt de zaak thans als gewonnen. Velen kenden de beweegredenen van Oostenrijk in zijne oppositie tegen dat ontwerp niet. Thans kent men die; de *Oostenrijksche Correspondentie* legt die zonder omwegen bloot: »het bestuur der beide vorstendommen moet afgescheiden blijven, opdat Oostenrijk er, even als op den Donau, met alle zekerheid zijn staatkundig, militair en handelsoverwigt kunne handhaven."

»Heden, den 28sten October, verstrijkt de termijn, bij het Parijsche traktaat bepaald voor de ontruiming van het Turksch grondgebied en de sluiting van de straat der Dardanellen voor de vreemde oorlogsschepen. Een Engelsch dagblad, de *Morning-Post*, deelt mede, dat, niettegenstaande de verstrijking van dien termijn, het Oostenrijksche leger de vorstendommen zal blijven bezetten, en dat het Engelsche smaldeel in de Zwarte zee zal blijven, tot dat Rusland alle verpligtingen, hem bij het traktaat van Parijs opgelegd, zal hebben vervuld.

»Wij weten niet, in hoe verre het berigt, door dit dagblad medegedeeld, in overeenstemming is met het bepaalde besluit, door het Engelsche gouvernement genomen. Wat hiervan zij, de toestand op dit punt is zeer helder geworden. Ondanks de tegenstrijdige verklaringen, uit Weenen ontvangen en door eenige Fransche dagbladen medegedeeld, blijven wij volhouden, dat Turkije gelijktijdig en herhaaldelijk de ontruiming der vorstendommen door de Oostenrijksche troepen en die der Zwarte zee door het Engelsche smaldeel, gevorderd heeft. Indien de stap, ten deze door de Porte gedaan, niet het aanzien van een formeel protest heeft, is het echter een bepaald verlangen, in de duidelijkste bewoordingen uitgedrukt. Onder dit voorbehoud alleen handhaven wij de door ons gegeven tijding in haar geheel."

Merkwaardig zijn ook de volgende woorden in de half-officiële *Pays*: »Frankrijk, zoo groot en sterk gedurende den oorlog, kan trotsch zijn op zijne handelingen sedert den vrede. Het heeft op loijale wijze aan zijne op zich genomen verpligtingen voldaan. Het heeft geen dementi gegeven aan de schoone verklaringen, die het aan het hoofd van zijn alliantie-verdrag ter neder gesteld heeft. Het is de *eenige* mogendheid, aan welke men tot dusver geen verwijten van doen noch nevenbedoelingen toeschrijven, die aan den inhoud van het Parijsche verdrag vreemd zijn.

»Geruimen tijd vóór het bepaalde tijdstip hebben zijne legers Turkije, zijne vloten de Zwarte zee verlaten. Wat Frankrijk gedaan heeft, hadden ook alle andere regeringen kunnen doen, of moeten dat voortaan doen. Het is eene belangrijke zaak voor de Europesche veiligheid en het Europeesch regt, dat de diplomatieke overeenkomsten strikt worden nageleefd."

De Londensche *Morning-Post* verzekert dat het verschil van gevoelen tusschen Frankrijk en Engeland betreffende de vorstendommen, niet in staat is om het wederzijdsch vertrouwen te schokken of eene verkoeling te brengen in de goede verstandhouding tusschen deze beide mogendheden. Aanvankelijk waren beide kabinetten het niet eens over den onwil van Rusland tot uitvoering van de traktaten, maar de latere gebeurtenissen hebben de denkwijze daaromtrent gewijzigd. De diplomatie het eens zijnde betreffende de groote vraagstukken, kan volgens dat blad, de rust van Europa als verzekerd beschouwd worden.

De *Times* daarentegen bevat een oorlogzuchtig artikel, waarin dit blad aan Rusland verwijt, het traktaat te ontduiken, en waarin het eene vernieuwing van den oorlog als mogelijk beschouwt, bijaldien Rusland volhardt in zijne niet naleving van het traktaat.

EGYPTE.

Er worden thans eenige bijzonderheden medegedeeld over de aardbevingen, die op verschillende plaatsen in den Levant hebben gewoed.

Uit Alexandrië wordt daarover aan de *Utr. Ct.* het volgende geschreven: »In den nacht van den 12den dezer, omstreeks 3 uur, deden zich hevige schokken eener aardbeving gevoelen, in de rigting van het westen naar het oosten. De aarde had eene golvende beweging, die, steeds toenemende, ongeveer 65 seconden duurde. De ontsteltenis en verwarring, hierdoor veroorzaakt, zijn onbeschrijfelijk. Ieder verliet ijlings zijne woning en zocht zijn heil in de vlugt. Bijna geheel Alexandrië bevond zich, als in een tooverslag, op het groote plein in de Europesche wijk gelegen.

»In Egypte zijn aardbevingen hoogst zeldzaam en onbeduidend: de meest bejaarde kan zich niet herinneren, ooit dergelijke schokken in dit land te hebben waargenomen.

»Het is alleen toe te schrijven aan de hechte muren der sterke gebouwen, dat alhier geen enkel huis is ingestort, uitgenomen eenige hutten der fellahs.

»Te Kaïro zijn de schokken op hetzelfde oogenblik gevoeld, echter met een veel ongelukkiger gevolg: ruim 160 huizen zijn vernield, 6 minarets (torens der moskeeën) ingestort, daarenboven betreurt men eenige menschenlevens."

ITALIË.

De Napelsche zaak treedt voor het oogenblik op den achtergrond bij al de bezwaren, die de politieke toestand van Europa vooral in het Oosten aanbiedt. Intusschen is het niet onbelangrijk te herinneren, dat na de gebeurtenissen van 1848 en 1849, in Napels 3,706 personen in staat van beschuldiging werden gesteld, waarvan 2,123 in betrekkelijk korten tijd hunne vrijheid terug erlangden, terwijl 1,583 gevangen bleven. De instructie der zaak duurde tot 1852 en eindelijk werden er 604 personen vrijgesproken, 17 ter dood veroordeeld, 12 tot eeuwigdurenden dwangarbeid, 378 tot tijdelijken dwangarbeid, en de overige 638 tot tuchthuis of gevangenis. De doodvonnissen werden niet uitgevoerd. Later bekwamen sommigen ook gratie. Maar in 1855 werd een nieuw komplot ontdekt en werden wederom de gevangenissen gevuld. De Koning meende toen vooral geene goedertierenheid meer te moeten betoonen. — Wij gelooven uit deze gegevens althans dit te mogen opmaken, dat Koning *Ferdinand* in voortdurenden strijd blijkt te zijn met zijn volk, 't welk hij alleen door een leger van 105,500 man bedwingt, terwijl het leger in 1830 slechts 55,000 man sterk was.

De Koning heeft, volgens de laatste berigten uit Napels, eenige gratiën verleend, o. a. aan den heer *Amodio*, afgevaardigde bij het Parlement van 1848, en in 1852 tot eene gevangenisstraf van verscheidene jaren veroordeeld. De Koning wilde niet dat aan die gunstbewijzen openbaarheid werd gegeven, uit vrees, dat die als eene concessie aan Frankrijk en Engeland zouden worden beschouwd.

Men schijnt eenigzins beducht te zijn voor eene landing der Engelschen op het eiland Sicilië, onder voorgeven, dat Engeland evenzeer regt heeft een gedeelte van Italië te bezetten, als Frankrijk en Oostenrijk, welke bij voortduring in Rome en de legatiën troepen hebben. Daaruit zouden natuurlijk ernstige verwikkelingen plaats grijpen, en alleen de groote gevolgen welke dusdanige stap na zich zou slepen, doet de hoop levendig blijven, dat Engeland niet zoo ver gaan zal, ofschoon het dagelijks duidelijker blijkt, dat het Engelsch-Fransch verbond niet zoo innig meer is en de reeds gedurende den oorlog genoemde Fransch-Russische alliantie meer en meer waarschijnlijk wordt.

— Men herinnert zich dat te Pesaro, in den Kerkelijken Staat, de inning van eene nieuwe belasting, namelijk het patentregt, onlangs eenigen tegenstand van de zijde der bevolking ontmoet heeft. Het officiële dagblad van Rome berigt in zijn nommer van den 21sten dezer, dat de bevolking gewillig die volstrekt niet zware belasting betaald heeft, zoodra zij door de aankomst van troepen ontheven was van de beduchtheid, onder haar verwekt door revolutionaire proclamatiën vol bedreigingen tegen een ieder die zijnen aanslag aan de pauselijke schatkist voldeed.

SPANJE.

In het officiële dagblad van Madrid is den 24sten dezer een besluit der Koningin uitgevaardigd, waarbij de minister van financiën gemagtigd wordt om voor hoogstens 640 millioen realen vlottende schuld uit te geven, dus 200 millioen meer dan het laatstelijk bepaalde maximum.

In de voordragt van den ministerraad, waarop dat besluit is genomen, wordt gezegd dat de aanwending van dit hulpmiddel door de moeijelijke tijdsomstandigheden, met name ook door aanmerkelijke uitgaven voor de volksvoeding, onvermijdelijk geworden is, en dat het afgetreden ministerie daartoe inderdaad ook reeds de toevlugt genomen en de vlottende schuld in schijn beneden het bedrag van 440 millioen realen gehouden heeft.

Tevens betuigt de ministerraad het vaste voornemen om het evenwigt tusschen 's lands inkomsten en uitgaven te herstellen en op vaste grondslagen te vestigen, om vastheid in het beheer van 's lands geldwezen te brengen, en daardoor aan de staatsschuldeischers vertrouwen in te boezemen.

Evenwel heeft dit besluit te Madrid geen voor het gouvernement gunstigen indruk gemaakt, daar men zich de misbruiken herinnert, waartoe de thans herstelde bepaling aanleiding heeft gegeven onder de ministeriën wier bestuur de revolutie van 1854 uitgelokt heeft.

DUITSCHLAND.

Ter gelegenheid dat thans voor Duitschland een *Algemeen Handelswetboek* zal worden ontworpen, verklaren zich de meeste Duitsche dagbladen tegen het voornemen, hierbij den Franschen *Code de Commerce* tot grondslag te nemen, op grond dat het niet voor de Duitsche handelsbetrekkingen berekend, en ten aanzien van den handel in het algemeen, alsmede ten opzigte van den zeehandel en failissementen, nog veel te wenschen overig laat. Het schijnt hun toe hiervoor te kunnen aanbevelen een thans tot dat einde in Pruissen ontworpen handelswetboek, dat beter aan de behoefte van Duitschland zou voldoen. Hierbij heeft men behalve van den Franschen *Code*, tevens ruimschoots gebruik gemaakt van het *Nederlandsche wetboek van koophandel* van 1838, alsmede van het *Spaansche* van 1829, van het *Wurtembergsche* van 1839 en van het *Oostenrijksche* van 1839.

— Den 27sten heeft de provinciale landdag van Westfalen, te Munster vergaderd, met algemeene stemmen besloten tot het indienen van een adres aan den Koning, houdende verzoek om een Katholijke universiteit in den Pruissischen staat op te rigten, en voornamelijk daarbij het oog te hebben op de stad Munster.

— In Hannover zijn bij koninklijk besluit de Mennonieten en Moravische Broeders vrijgesteld van den wettelijken eed, die door een eenvoudig *ja* vervangen zal worden. Maar alvorens hen toe te laten tot het afleggen van die sacramentele formule, zal hun worden onder 't oog gebragt, dat dit plegtige *ja* dezelfde verbindende kracht heeft en dezelfde burgerlijke en zedelijke verantwoordelijkheid na zich sleept als de gewone eed.

— De Hessische geheimraad *Jaup* en dr. *Zimmermann*, van Darmstadt, hebben zich aan het hoofd gesteld van de vereeniging, welke gelden zal bijeenbrengen, ten einde te Worms een gedenkteeken te stichten voor den hervormer dr. *Marten Luther*.

— In den slag van Jena had de luit.-kolonel *von Köckeritz* een kogel in de borst gekregen, die tot onder de borst was doorgedrongen en er, wat moeite men ook deed, niet kon uitgehaald worden. Op den 14den dezer was het 50 jaren dat genoemde kolonel dien kogel bij zich omdroeg. Zijne krijgsmakkers hebben hem op dien dag een feestmaal aangeboden en een zilveren kogel, met het opschrift: 14den October 1806 en 1856.

ZWEDEN.

De Koning heeft den 23sten dezer den rijksdag met eene uitvoerige troonrede geopend. Z. M. deelt daarin mede, dat de toestand des lands allezins voldoende is; dat Zweden met het buitenland in vriendschappelijke betrekkingen verkeert, die nog versterkt worden door het verbond, dat hij in het vorige jaar had gesloten met Engeland en Frankrijk; dat de eendragt tusschen de beide hoofddeelen van het vereenigd koningrijk (Zweden en Noorwegen) dagelijks dieper wortel schoot; dat hij tot vergemakkelijking van het vervoer, rekende op de medewerking der vergadering tot daarstelling van een spoorwegnet; enz.

Omtrent de vrijheid van godsdienst sprak Z. M. de volgende hoogst merkwaardige woorden:

»Eene verlichte verdraagzaamheid ten opzigte van het geloof van andersdenkenden, gegrond op de liefde tot den naaste en ingegeven door een onwrikbaar geworden overtuiging, vormt het hoofdbeginsel der Protestantsche kerk. Het is de pligt van een volk, welks groote Koning *Gustaaf Adolf* voor de vrijheid van geest en geweten streed, die hij met zijn bloed bezegelde, zijn voorbeeld te volgen en in zijne voetstappen te treden. De oude wetten, die de godsdienstvrijheid belemmerden, moeten dus verdwijnen, opdat de wet in overeenstemming zij met de grondwet. Er zullen daarom ontwerpen worden voorgedragen, om de straf van verbanning af te schaffen, en verschillende verbeteringen te brengen in de strafwetgeving."

Men mag zich in dit vernieuwd blijk van verdraagzaamheid van het Protestantisme verheugen; het neemt het laatste wapen uit de hand der Ultramontanen, die zich nog durfden beroepen op Zweden, om de onverdraagzaamheid van zoo vele Roomsche staten te vergoelijken Waar de goede, ware geest van vrijheid zegeviert, wordt ze door het Protestantisme steeds met warmte begroet, omdat dit in zijn beginsel wars is van alle onverdraagzaamheid en dwang.

DENEMARKEN.

De regering heeft eene nieuwe circulaire over de Sondtollen afgezonden, waarin zij den wensch tot het uit den weg ruimen van alle moeijelijkheden aan den dag legt, en de staten welke zich nog niet verklaard hebben, uitnoodigt dit te doen. Het grootste bezwaar schijnt nu nog hierin te liggen, of de afkoop der tollen in gereed geld geschieden zal, dan of de verschillende staten zich met een gedeelte der Deensche schuld zullen moeten belasten.

GROOT-BRITTANJE.

De *Globe* zegt dat het gerucht, alsof de Engelsche regering bij de Fransche opheldering heeft gevraagd wegens den uitval van den *Moniteur* tegen sommige Engelsche dagbladen, geen geloof verdient. De woorden, die het officiële Fransche orgaan te dien aanzien heeft medegedeeld, voegt dat blad er bij, gaan de Engelsche regering volstrekt niet aan. Ook wordt door dat orgaan van het Engelsche ministerie erkend, dat er veel grond is voor de gedane klagt.

— In weerwil van den vrede, gaan de Engelschen nog steeds voort met het bouwen van kanonneerbooten. Zoo zijn er o. a. nog onlangs 10 van de werven van Woolwich in den Theems gelaten, om daar hare machines te beproeven.

— Maandag in den vroegen morgen werden de bewoners van Cardiff in Wallis door zulk een hevigen schok uit den slaap gewekt, dat zij in het eerste oogenblik aan niets minder dan aan eene aardbeving dachten. Bij nader onderzoek bleek het echter, dat eene gasontploffing aan boord van het groote Pruissische barkschip *Friedrich Retzlaff* daarvan de oorzaak was. De luiken van het steenkolenmagazijn schijnen onvoorzigtig den vorigen dag gesloten te zijn gebleven, en toen nu des morgens een der arbeiders met eene brandende kaars zich daarheen begaf, volgde onmiddelijk de ontploffing van het ontwikkelde gas. De ontploffing had niet slechts de vernieling van het schip, maar ook den dood en de verwonding van bijna de geheele bemanning ten gevolge. Zij was zoo hevig, dat een anker van ongeveer 35 centenaars zwaarte 15 à 18 voet hoog in de lucht werd geslingerd. De *Friedrich Retzlaff* was een geheel nieuw vaartuig en deed zijne eerste reis.

— De bekende firma *Fox* en *Henderson* heeft zich failliet verklaard. Men geeft als oorzaak op, het verlies van £ 70,000 in het aannemen van spoorwegwerken geleden; er wordt bij opgegeven, dat het debet der firma £ 320,000 beloopt.

De *Times* meent te moeten waarschuwen tegen het aandeel nemen in Russische spoorwegen.

— De Indische landpost heeft de tijding aangebragt, dat de expeditie, die in Britsch Indië tegen den Schach van Perzië ter zake der Afghaansche vesting Herat uitgerust werd, niet zal plaats hebben; het Britsche gouvernement had daarvan afgezien, en wel naar men meende, om reden dat de Schach aan de hem gedane eischen toegegeven had.

FRANKRIJK.

Te Compiègne wemelt het van bezoekers, niet alleen uit Frankrijk, maar ook uit Engeland en elders, om getuigen van het jagtvermaak te zijn. Het behoeft niet gezegd te worden dat de keizerlijke tafels van wildbraad overvloeijen. De jagt is zoo ruim, dat op éénen dag 703 stuks wild geschoten zijn, waaronder 40 reebokken, 274 faisanten en 20 patrijzen. Het verkeer is zeer ongedwongen, de avonden wanneer alle etiquette is geweerd, worden meermalen met zoogenaamde gezelschapsspelen doorgebragt.

— De Koningin van Engeland heeft een' schilder, lid der akademie van Londen, naar Parijs gezonden, met last, om twee groote schilderijen te vervaardigen, het eene voorstellende het bezoek des avonds, bij fakkellicht, door H. M. gedaan aan het graf van *Napoleon I*, het andere voorstellende de plegtigheid van de uitreiking der orde van den Kousenband, te Londen, aan Keizer *Napoleon III*.

— Te Parijs zijn in de Champs-Elysées proeven met electrisch licht genomen, welke gedurende meer dan drie uren geduurd hebben. De lampen die op den top van den triomfboog *de l'etoile* waren geplaatst verspreiden elken avond een zóó sterk licht, dat de gewone gaslantarens en die der rijtuigen daarbij een roodachtig licht gaven, gelijk bij mistig weder.

— Te Havre is in eene fabrijk een stoomketel van 35 paardenkracht met een verschrikkelijk geweld gesprongen. Op meer dan 20 ellen afstands geworpen, heeft de ketel niet alleen het gebouw, waarin het stond, omvergeworpen, maar ook nog een ander gebouw, waarop hij nederkwam, zwaar beschadigd. Gelukkig heeft bij die ontploffing slechts één metselaar eene ligte wonde bekomen. De stoker, die in de onmiddellijke nabijheid was, bleef ongedeerd.

— Het regement Zouaven, te Algiers in garnizoen, heeft order ontvangen te vertrekken. Eene aardigheid, die niet overeen te brengen is met den ernst der krijgstucht, is hier oorzaak van. De generaal teekent zijne verslagen over den loop van den veldtogt tegen de Kabyien, die in de kazerne werden aangeplakt, altijd *Comte Randon* (graaf *Randon*) en de Zouaven vonden er vermaak in, altijd een der beenen van de *m* door te halen, waardoor op die stukken kwam te staan: *Conte Randon* (sprookje van *Randon*).

NEDERLAND.

STATEN GENERAAL.

Eerste Kamer.

Zitting van Donderdag den 30sten October.

In de zitting van heden heeft de voorzitter medegedeeling gedaan, dat door de afdeelingen benoemd zijn:

tot voorzitters: de heeren *van Aylva van Pallandt*, *van Dam van Isselt*, *van Nispen van Pannerden* en *van Sasse van Ysselt*, en

tot onder-voorzitters: de heeren *Blankenheijm*, *Paspoort van Grijpskerke*, *van Rijckevorsel* en *van Beeck Vollenhoven*.

Voorts is rapport uitgebragt op de geloofsbrieven van den heer *van Roijen* door de tot onderzoek benoemde commissie, welke, de stukken in orde bevonden hebbende, tot de toelating van dien heer heeft geconcludeerd. De heer *van Roijen* heeft daarop zitting genomen, evenens als de heeren *van Wessem* en *van Meeuwen*, die, blijkens daarvan ingekomen berigt, in handen des Konings de vereischte eeden hadden afgelegd.

Tweede Kamer.

Thans zijn ook gedrukt en aan de leden rondgedeeld de voorloopige verslagen van het onderzoek in de afdeelingen der Tweede Kamer over de hoofdstukken I, II, IX A en XII der staatsbegrooting. Wij ontleenen daaruit het volgende:

Hoofdstuk I (*Kabinet des Konings*) heeft geene aanleiding gegeven tot bedenking. Daarbij heeft echter gedachtenwisseling plaats gehad, over onderwerpen die minder een bepaald hoofdstuk der begrooting betreffen, dan wel de begrooting als een geheel beschouwd.

In vier afdeelingen is de optreding van het ministerie in 't breede besproken. Die optreding heeft bij velen in den lande ongerustheid doen ontstaan, en twijfel, of de bewindslieden wel den gewenschten ijver koesterden voor de ontwikkeling onzer constitutionele instellingen.

Men heeft erkend, dat de afgelegde verklaringen wel eene bevredigende strekking hebben gehad, maar opgemerkt, dat, vermits het inwilligen van staatsuitgaven voor een geheel jaar een votum van vertrouwen daarstelt, vele leden eene meer ondubbelzinnige verklaring hebben verlangd nopens de te volgen gedragslijn. Daartegen is aangevoerd, dat dergelijk onderwerp weinig geschikt is voor eene schriftelijke interpellatie; dat, al werd daarop geantwoord, er nog veel te vragen zouden overblijven, en dat daarvoor bij de overweging der begrooting ruime gelegenheid aanwezig zou zijn. De groote meerderheid heeft zich met deze bedenking vereenigd.

Men heeft zich nog niet overtuigd van de noodzakelijkheid van het sluiten der vorige zitting, ten gevolge waarvan verschillende aangelegenheden onafgedaan zijn gebleven. Daaronder wordt, behalve de wet op het lager onderwijs, ook de voordragt op de regterlijke organisatie genoemd. Aan den anderen kant schijnt men zich te hebben beklaagd over de weinige bedrijvigheid van het bewind, en heeft men gewezen op de noodzakelijkheid van het daarstellen van verordeningen op de rijks comptabiliteit, en op het beheer en de verantwoording der koloniale geldmiddelen, terwijl hetgeen door de nieuwe bewindslieden is verrigt, verscheidene leden niet heeft voldaan en door deze is beschouwd als meer berekend op uiterlijk vertoon, dan op bevordering der wezenlijke belangen des lands.

Algemeen is geklaagd over de ongenoegzaamheid van de medegedeelde memoriën van toelichting bij de verschillende hoofdstukken dezer begrooting.

De redevoering waarmede de minister van financiën de tegenwoordige begrooting indiende heeft bij vele leden een ongunstigen indruk gemaakt, als verschillende in toon en strekking van die van het vorige jaar. Terwijl toen de staat onzer financiën van de gunstigste zijde werd voorgesteld en over bestaande bezwaren werd heengegleden, wordt thans, hoogst waarschijnlijk om tot de slotsom te kunnen komen, dat geene verdere afschaffing van belastingen kan plaats hebben, de aandacht meer op de schaduwzijde gevestigd en worden voordeelige uitzigten, die onmiskenbaar aanwezig zijn, geheel en al met stilzwijgen voorbijgegaan. Men meent te bespeuren, dat de minister zich thans beijvert om weder terug te komen tot het cijfer van 14½ millioen, als bijdrage uit de koloniale geldmiddelen, en de buitengewone bijdrage voor het herstel der marine daartoe met *f* 200,000 vermindert; — dat het batig slot als veel te gering wordt voorgesteld, omdat men veilig kan rekenen op bijna een millioen bespaarde renten van schatkistbiljetten en van het depôt ter inwisseling van muntpapier. Men gaat verder, en meent, dat er, wegens eene ruime toevloeijing uit de O. I. baten, eerlang weder aan eene schulddelging zal kunnen worden gedacht en dat derhalve het cijfer der nog te besparen renten der staatsschuld hooger had behooren te zijn gesteld, dan is geschied.

Andere leden hebben de gewijzigde zienswijze van de Regering verdedigd en begrepen, dat, hoe wenschelijk ook vermindering van belasting moge wezen, men toch niet elk jaar tot eene afschaffing eener belangrijke belasting kan overgaan, en er eenigen tijd moet verloopen, alvorens men met gerustheid een tweeden stap op dien weg kan doen.

Vrij algemeen heeft men zich tegen het hooge eindcijfer der begrooting verklaard. Die gestadige vermeerdering van uitgaven wordt vooral toegeschreven aan het vergrooten van het personeel der ambtenaren, inzonderheid bij den waterstaat, en aan het niet genoeg vasthouden aan het beginsel om den arbeid te doen verrigten door een zooveel mogelijk klein getal, maar bekwame en behoorlijk bezoldigde ambtenaren. Bij al de departementen heeft men sporen van deze zucht tot vermeerdering meenen te ontdekken, welke, in die rigting voortgezet, tot verderf der geldmiddelen zou strekken.

Ook heeft men vrij algemeen met bevreemding vernomen, dat de Regering het gevoelen aankleeft, dat de zaak der kroon-demeinen, door het passeren eener notariële acte, voor goed zoude zijn geregeld. Vele leden hebben geoordeeld, dat eene dergelijke regeling geenszins eenzijdig, maar met medewerking van de Wetgeving behoort plaats te hebben.

Ook de wenschelijkheid van het afschaffen der leges is weder ter sprake gekomen, en men heeft inlichting verlangd nopens het fonds voor weduwen en weezen, in 't welk de helft dezer leges wordt gestort.

Bij hoofdstuk II (*Hooge Collegiën van Staat*), is aangemerkt, dat ten gevolge van de sluiting van de vorige zitting, de huishoudelijke commissie der Tweede Kamer buiten de mogelijkheid is geweest, de gewone raming van het benoodigde voor huishoudelijke behoeften aan te bieden, zoodat dit onderdeel der begrooting dien ten gevolge eenzijdig is opgemaakt. Verder wordt meerder locaal voor de Tweede Kamer verlangd, en is, met het oog op de kosten der rekenkamer, aangemerkt, dat in het administratief beheer noodelooze omslag heerscht.

Blijkens het verslag over hoofdstuk IX A (*Nationale schuld*) hebben eenige leden niet alleen geene renten voor schatkistbiljetten op de begrooting begeerd, maar de vernietiging dezer biljetten, die sedert zoolang nutteloos zijn bevonden, verlangd. Een grooter aantal heeft zich daartegen verklaard, op grond, dat zich onverwachts behoeften kunnen voordoen, welke het gebruik dezer middelen zouden vorderen. Deze leden meenden echter, dat de renten voor memorie konden worden vermeld en het saldo daarmede worden verhoogd.

Van eene wenschelijke vermindering van het aantal muntbiljetten van *f* 10 is gewaagd; — ook van eene verhooging van het geheele beloop van dit betaalmiddel is in de afdeelingen gewag gemaakt.

De voorgestelde post ter amortisatie is, met het oog op de wet van 1841, bestreden en verdedigd.

Luidens het verslag over hoofdstuk XII (*Onvoorziene uitgaven*) heeft men vrij algemeen opgaven verlangd van de specificatie dier onvoorziene uitgaven van het vorige dienstjaar, en dit te gereeder, daar deze toch bij de staatsrekening ter kennis van de wetgeving wordt gebragt.

's GRAVENHAGE, 31 October.

Dingsdag namiddag is Z. M. de Koning, van het Loo, in deze residentie teruggekomen.

— Bij kon. besluit van den 26sten dezer zijn benoemd: tot advokaat-generaal bij het prov. geregtshof in Zuidholland, mr. *W. F. G. L. François*, thans substituut-officier bij de regtbank te 's Gravenhage, en tot substituut-officier bij de arr.-regtbank te 's Gravenhage, mr. *C. F. T. van Maanen*, thans substituut-officier bij de arr.-regtbank te Alkmaar.

— Het *Staatsblad* no. 95 bevat een koninklijk besluit van den 21sten Oct. j.l., tot vaststelling van eenige regelen, welke, naar aanleiding van art. 66 der grondwet, bij de behandeling der verzoeken om gratie en der jaarlijksche voordragten tot afslag en ontslag aan gevangenen wegens betoonde vlijt en goed gedrag, behooren te worden in acht genomen.

— Thans ziet het licht de uitvoerige *Statistiek van handel en scheepvaart* over 1856, van wege het departement van financiën uitgegeven. Ofschoon, gelijk te verwachten was, geen vooruitgang gelijk aan dien van 1854 plaats had, zijn de uitkomsten toch als zeer gunstig te beschouwen. In het algemeen waren de omzettingen van den handel voordeelig te heeten. Alleen de algemeene invoer en de doorvoer bleken, in vergelijking met 1854, minder gunstige uitkomsten op te leveren. Er werd namelijk voor omstreeks 14 millioen minder in- en voor 18 millioen minder doorgevoerd. Dit was vooral ook een gevolg van den staat der politieke gebeurtenissen, waardoor de handel met Rusland geheel stil stond. Daarentegen overtrof de waarde van den algemeenen uitvoer dien van 1854 met ruim 5 millioen. Er werden 5 millioen ponden koffij meer in 1855 dan in het jaar te voren uitgevoerd; daarentegen 1,800,000 ponden geraffineerde suiker minder. Ook de uitvoer van kaas was aanzienlijk minder; die van boter, meekrap, vlas en slagtvee evenwel meerder. In 1855 beliep de *algemeene invoer* eene waarde van ruim 342 millioen, zijnde hooger dan het gemiddelde over de vijf vorige jaren, toen de waarde maar 329 millioen bedroeg. De *invoer tot verbruik* beliep in 1855 omstreeks 250 millioen. De *algemeene uitvoer* bedroeg in dat jaar 314 millioen, verre overtreffende het gemiddelde over 1851—55, hetwelk slechts 282 millioen bereikte. De *uitvoer uit het vrije verkeer* klom in 1855 tot ruim 217 millioen: in het vorig vijfjarig tijdperk was het slechts 173 millioen. De *doorvoer* bedroeg in 1855 omstreeks 97 millioen, zijnde minder dan het gemiddelde over de jongste vijf jaren, dat 109 millioen beloopt.

— Bij arrest van den hoogen raad der Nederlanden, van eergisteren, is beslist, dat het werken op eenen Zondag in eene fabrijk niet in strijd is met de Zondagswet, daar die wet, blijkens haren geheelen zamenhang, alleen verbiedt allen *openbaren* arbeid, en niet dien welke binnenshuis of in eene fabriek verrigt wordt, al zijn er ook uiterlijke teekenen, waaruit men zou kunnen opmaken, dat er gewerkt wordt.

— Dingsdag avond werd in de Groote kerk alhier het jaarlijksch verslag gedaan van het Nederl. bijbelgenootschap. Uit de gedane mededeelingen bleek de gunstige toestand des genootschaps. Door eene ontvangst van *f* 65,239.38, benevens het batig slot des vorigen jaars, was men ruim in staat, om alle kosten te bestrijden. De geheele uitgaaf bedroeg *f* 78,973.85½. Het getal der afgeleverde Bijbels of Testamenten beliep 35,233, alzoo veel meer dan in eenig vorig jaar. De werkzaamheden der afgevaardigden voor den Bijbel in de Battaksche taal voor Sumatra en in het Makassaarsch en Boegineesch voor Celebes bleven gelukkig voortgaan, terwijl de vertaling voor de Dayakkers op Borneo geheel is voltooid.

— De bij kon. besluit van den 29sten Nov. 1853 omtrent de vrijmaking der slaven ingestelde staats-commissie is bij kon. besluit van den 26sten dezer op de meest eervolle wijze ontbonden, met dankbetuiging aan den voorzitter, de leden en den secretaris voor de gewigtige diensten, door hen in die betrekking bewezen.

— Uit Luxemburg wordt gemeld, dat de Prins *Hendrik* aan de commissie der kamer van afgevaardigden, belast met de aanbieding van het adres van antwoord op de troonrede, een antwoord heeft gegeven, waarin hij zegt dat dit adres op hem een pijnlijken indruk heeft gemaakt; dat ofschoon door eene valsche waardering eene interpretatie van de loyale openingen namens den Souverein gedaan en door middel van valsche en leugenachtige voorstellingen eene meerderheid voor dit adres was verkregen, hij te goede opinie had van het gezond verstand der Luxemburgers om niet te gelooven, dat, bijaldien zij trotsch zijn op de vrijheden, welke zij aan de wijsheid hunner vorsten te danken hebben, zij ook de loyauteit en den moed zullen hebben om de regten en praerogativen van den Souverein te eerbiedigen en te handhaven; hij protesteerde tegen de insidieuse strekking van het antwoord, want dat nimmer het huis van Oranje gepoogd heeft de vrijheden des volks, waarover het heerscht, te verkorten, noch hen aan een met hunne zeden strijdig stelsel te onderwerpen. Hij meende, dat hij 's Konings vertrouwen onwaardig zou zijn, indien hij eene andere taal voerde. Hij belaste de deputatie, zijne woorden aan de kamer over te brengen, en uitte den wensch, dat zijne woorden zoo spoedig mogelijk door de bevolking werden gekend. Ten slotte stelde hij den voorzitter der commissie daarvoor verantwoordelijk en noemde het tijdstip ernstig.

De kamer heeft na het vernemen van dit antwoord met 27 tegen 12 stemmen een voorstel aangenomen, strekkende om te verklaren, dat, vermits uit het antwoord des prinsen blijkt, dat de leden der regering de kroon omtrent hare bedoelingen en de monarchale en constitutionele gevoelens die de kamer bij de stemming voor het adres hadden bezield, verkeerdelijk hadden ingelicht, het gouvernement haar vertrouwen niet meer bezit.

Het blijkt uit de verklaring van den regerings-president *Simons*, dat het antwoord des prinsen door hem zelven is geschreven en het gouvernement de verantwoording er niet van op zich nam; dat, al weigert de kamer der regering haar vertrouwen, het niet zal aftreden, vermits de kroon deswege had beslist.

— Volgens berigt uit Hongkong van den 11den Sept., is het schip *Sara Johanna*, kapit. *ten Boekel*, van Batavia naar Japan bestemd, na bij Chasan op de klippen te hebben gestooten, onmiddellijk gezonken. Dit vaartuig was belast met het overbrengen van geschenken van ons gouvernement aan den Keizer van Japan.

LEIDEN, 31 October.

In de gisteren gehouden vergadering van den raad dezer gemeente is de raad, betrekkelijk het adres, door vele ingezetenen, tegen de ingevoerde plaatselijke directe belasting ingediend, overgegaan tot de orde van den dag. Des avonds had wederom eene vergadering plaats, waarin het voorstel van een der raadsleden, om dezelfde belasting niet wederom over 1857 te heffen, in behandeling kwam. Na langdurige deliberatiën is eene commissie benoemd, ten einde een nieuw plan aan den raad voor te dragen.

HAARLEMMER-MEER, 30 October.

Men gaat van wege het gemeentebestuur ijverig voort met de regeling van het openbaar onderwijs in deze nieuwe gemeente. Te gelijk worden er door de beide kerkbesturen, die der R.-K. en der Herv., maatregelen genomen, om in de godsdienstige behoeften der inwoners te voorzien. Voor de R.-K. zullen drie kerken gebouwd worden op verschillende punten. De noodige fondsen, zoo verneemt men, zijn reeds voorhanden. Voor de Hervormden heeft men het voornemen, om althans vier kerken te stichten, van welke eene in het dorp aan het kruis, waarmede men spoedig een' aanvang zal maken. Men is druk bezig met het bijeenbrengen der noodige fondsen, door collecten in de gemeenten des lands, die zeer naar wensch slagen.

UTRECHT, 30 October.

Gisteren morgen is alhier eene vergadering in het gebouw van kunsten en wetenschappen gehouden van ruim 80 predikanten en belangstellenden, ten einde nader te behandelen de vraag: in hoeverre men zou kunnen komen tot daarstelling eener Protestantsche unie. Men is begonnen met onderzoek te doen naar het *doel*, dat de vereeniging wenscht te bereiken. Men heeft het meenen te vinden in de »voldoening aan de diepgevoelde behoefte, om onder Protestanten van verschillende rigting in hunnen onderlingen strijd over de Christelijke waarheid meer eenheid en broederlijke liefde te bevorderen."

Om een' algemeenen *grondslag* te verkrijgen, heeft men bepaald, dat de vereeniging zal uitgaan van »de volgende gemeenschappelijke overtuiging:

»1. Dat de waarachtige liefde het hoogste is, en niet dan de vrucht kan zijn van het geloof in *Jezus Christus*.

»2. Dat de belijdenis der waarheid is eene gewetenszaak en alleen op den weg der vrijheid kan worden gehandhaafd.

»3. Dat de Heilige Schrift is de kenbron en eenige toetssteen der Christelijke waarheid."

Eindelijk heeft men, sprekende over den *naam* der Vereeniging, het volgende artikel geredigeerd, met voorbehoud, om het op eene volgende vergadering het eerst in discussie te brengen:

»Er bestaat in Nederland eene vereeniging van Protestanten, die om den aard van haar streven uit te drukken, zich den naam geeft van *Nederlandsche Protestantsche unie*."

Die eerstvolgende vergadering zal vermoedelijk in 't begin van het volgende jaar plaats hebben, en de voorloopige commissie zal voorshands nog in werking blijven.

STEENWIJK, 31 October.

Heden morgen heeft de opening der stembus plaats gehad der op gisteren uitgebragte stemmen ter verkiezing van een lid voor de Tweede Kamer der Staten Generaal, in dit hoofdkiesdistrict, wegens het bedanken voor het lidmaatschap van den heer mr. *A. J. Duymaer van Twist*, — waarvan de uitslag is geweest, dat er 712 stemmen waren uitgebragt, waarvan de heer *C. M. Storm van 's Gravesande* 384, de heer *B. P. van Diggelen* 178, en de heer mr. *L. Metman* 117 bekwam, terwijl op onderscheidene andere personen de overige stemmen zijn uitgebragt, zijnde alzoo tot lid der Kamer gekozen de heer *C. M. Storm van 's Gravesande*, te Deventer.

LEEUWARDEN, 31 October.

In de gisteren gehouden zitting van den gemeenteraad is, van de door burg. en weth. gedane voorstellen tot heffing eener plaatselijke directe belasting, het derde met 13 tegen 6 stemmen, in beginsel aangenomen, strekkende, dat de belasting zal worden geheven naar: *a.* de huurwaarde der woningen van de belastingschuldigen, in verband met het aantal kinderen, geen eigen inkomen hebbende; *b.* de inkomsten van allerhanden aard der belastingschuldigen.

ASSEN, 31 October.

Gisteren zijn door de justitie wederom 11 kolonisten van Veenhuizen geboeid in het huis van arrest en justitie binnengebragt, 8 mannen en 3 vrouwen, beschuldigd van brandbrieven geschreven te hebben. Nog nimmer is de gevangenis alhier zoo bevolkt geweest als thans.

Het is te hopen dat de 10jarige tuchthuisstraf, welke het hof laatstelijk tegen eenige schrijvers van zoodanige brieven heeft uitgesproken, anderen zal afschrikken, hoewel men het erkennen moet, dat voor een lui en vadsig mensch, het leven in de tegenwoordige gevangenissen, bij goed voedsel, goede verzorging en goede huisvesting, al is het dan voor ettelijke jaren, nog lang zoo verwerpelijk niet is.

— In Drenthe ziet het ongunstig met het openbaar lager onderwijs uit. Op de gehuchten kan men hier en daar geene onderwijzers meer bekomen. Worden er onderwijzers voor eene vacature opgeroepen, er komen geene sollicitanten. Ondermeesters zijn er ook zeer schaars te vinden. Het schijnt dat de lust tot opleiding voor het vak van onderwijs vermindert. In October verschenen maar 2 personen voor de commissie van onderwijs om geëxamineerd te worden voor den vierden rang. Een en ander is het gevolg van den druk der tijden, omdat de inkomsten van tweehonderd gulden, zoo als onderwijzers in vele gehuchten hebben, die vroeger in het onderhoud van ongehuwde personen konden voorzien, thans daartoe geheel ontoereikend zijn. Eene nieuwe wet, waarbij de inkomsten geregeld worden, is volstrekt onmisbaar.

— Door de deelgeregtigden in de markte van Noord- en Zuidbarge is onlangs besloten, om een gedeelte dier markte en wel het zoogenaamde Ooster- en Westerveen, ongeveer 3000 bunders uitmakende, te scheiden. Er is eene premie van

f 200 uitgeloofd, voor dengene, die bedoeld gedeelte goed weet te verdeelen, ten einde er geschikte veenplaatsen door ontstaan.

GRONINGEN, 1 November.

Bij kon. besluit van den 26sten Oct. is aan een groot aantal personen het bij kon. besluit van den 5den December 1851 ingestelde eereteeken tot belooning van eervolle langdurige werkelijke dienst bij de schutterijen, toegekend, o. a. aan A. TRICHARD, W. JANS EPPES en G. VOORSMIT, muzikanten bij de dienstdoende schutterij alhier.

— Gisteren stond voor de arr. regtbank alhier teregt H. S., wonende te Opënde, wegens het moedwillig slaan van eenen aldaar wonenden landbouwer, en werd hij veroordeeld tot gevangenisstraf voor den tijd van eene maand, in eene boete van *f* 8 en in de kosten. Eene gelijke veroordeeling werd uitgesproken tegen J. C., arbeider te Zevenhuizen, mede ter zake van dergelijk feit.

Daar in den laatsten tijd vele veroordeelingen door den regter zijn uitgesproken tegen bedrijvers van dergelijke feiten, die telken male door ons worden medegedeeld tot afschrik van anderen, is het te verwonderen, dat er nog zijn die zich in weerwil van die waarschuwing, daaraan schuldig maken. Maar het is al wederom als bijna altijd misbruik van sterken drank en losbandigheid, die de oorzaak zijn van deze euveldaden; en dan schijnt helaas noch waarschuwing noch afschrikkend vonnis te baten.

Heden is, naar wij vernemen, krachtens bevelschrift dezer regtbank, in het burgerlijk en militair huis van verzekering alhier gebragt zekere ELSJE VAN DER WAL, uit Wagenborgen, als verdacht van op den 29sten October uit eene bewoonde behuizing te Schildwolde arglistig eenige goederen van een dienstmeisje aldaar te hebben weggenomen. Deze beklaagde is reeds vroeger in handen van de justitie geweest.

— Bij de opening der stembussen in het kiesdiestrict *Onderdendam*, op den 30sten October, ter verkiezing van een lid voor de provinciale staten, in plaats van den heer mr. A. J. VAN ROIJEN, te Onderdendam, die door zijne benoeming tot lid van de Eerste Kamer der Staten Generaal voor eerstgenoemde betrekking heeft bedankt, is het gebleken dat door de 1160 stemgeregden zijn ingebragt 372 stembriefjes, t. w.: uit de gemeente Bedum: Onderdendam 21, Bedum 24, en Zuidwolde 16 stemmen, de gemeente Kantens 20, Hoogkerk 15, Eenrum 21, Kloosterburen 28, Uskwert 34, Leens 24, Adorp 14, Winsum 18, Warffum 36, Uithuizen 26, Middelstum 14, Baflo 27 en Ulrum 34.

Van deze stembriefjes zijn 6 van onwaarde bevonden, 1 door het afknippen der gemeente-stempels en 5 in blanco, zoodat het getal geldige stemmen was 366, en de volstrekte meerderheid bestond in 184. Van de geldige uitgebragte stemmen heeft de heer H. K. WELT, landbouwer te Uskwert en oud lid der provinciale staten, 164, de heer H. WILLEMSEN, landbouwer te Warffum, 119, en de heer L. T. SCHLEURHOLST, medecinae-doctor te Bedum, 41 stemmen op zich vereenigd, terwijl de overige nog op 16 personen verdeeld waren. Vermits er dus geene volstrekte meerderheid bestaat, zal er eene herstemming moeten plaats hebben tusschen de heeren H. K. WELT te Uskwert en H. WILLEMSEN te Warffum.

— De cholera is op *Stoepen*, gemeente *Leens*, geweken, en overigens niet in de gemeente aanwezig. De overvaart over het Reitdiep, welke op Stoepen plaats vindt, die in den laatsten tijd door de vreesachtigen zoo zeer is gemeden, is dus door allen veilig te gebruiken.

— Uit Drenthe schrijft men ons, dat daar vele met winterrogge uitgezaaide landen veel door de wormen lijden.

— De bij kon. besluit van den 15den Julij l.l. benoemde commissie ter overweging der regeling van het landbouwonderwijs in Nederland, heeft haar verslag uitgebragt. Hare beraadslagingen hebben haar geleid tot het besluit om aan den Koning voor te stellen: „De oprigting van ééne landbouwschool in Nederland, gevestigd bij voorkeur in het midden des lands, op voldoenden afstand eener stad; eene school waaraan, nevens al de hulpmiddelen van het wetenschappelijk onderwijs, eene boerderij verbonden is, welke op eene uitgestrektheid van ten minste honderd bunders grond van verschillenden aard, den verbeterden landbouw toegepast vertoont, eene school waarop, hoewel in levenswijze gescheiden, jongelieden van hoogeren maatschappelijken stand en jeugdige landbouwers onderrigt ontvangen, door lessen en door eigene aanschouwing of oefening."

De commissie is tot dit besluit gekomen door, uit de kennis van den toestand en de behoeften des lands, de vereischten van goed onderwijs voor Nederland op te maken, en acht gevende op de van elders verkregen ervaring, zich ernstig af te vragen, op welke wijze zulk onderrigt het best kan worden gesticht.

Zij heeft daarin hare innige overtuiging uitgesproken en, als met eenen geest bezield, hebben hare leden getracht zich boven alle gewestelijke of persoonlijke belangen te verheffen, en alleen het oog te rigten op het belang en het welzijn des vaderlands.

Handel op China.

Men weet dat Engeland van alle Europesche landen, schier uitsluitend met China handel drijft, en 't is ook Engeland dat, òf voor zijne eigene rekening, òf als onderhandelaar, het grootste deel der betrekkingen met de Indiën onderhoudt. Hoe die handel zich in de laatste jaren heeft uitgebreid, moge uit het volgende overzigt blijken. Wat dan de inkoopen betreft, die door Engeland in China in den laatsten tijd gedaan zijn, zoo bedroeg de middelbare invoer der thee in Engeland van 1847 1850 tusschen de 40 en 50 millioen ponden. In 1855 verhief hij zich tot 86$\frac{1}{4}$ millioen, en in 1856 bereikte hij het cijfer van 91 millioen (meer dan 41 millioen Ned. ponden). Van 1847—1850 bereikte het middelbare cijfer van de door Engeland in China gekochte zijde, omstreeks 16,000 balen, in 1855 51,486 en in 1856 (tot den 30sten Junij) 50,489 balen. Alzoo eene ontzaggelijke en onafgebrokene vermeerdering op de twee belangrijkste uitvoerartikelen van het Hemelsche rijk.

Zien wij nu den loop van den Engelschen uitvoer naar China. In 1847—1850 biedt de uitvoer een middelbaar cijfer van 1,600,000 p. st. (19,200,000 Ned. guldens) aan waarde; in 1853 bedroeg hij 1,749,000 p. st., en in 1854 daalde het cijfer tot 1 millioen; eindelijk in 1855, hoewel eenigzins gestegen, was het niet hooger dan 1,277,000 p. st. (15,325,000 guldens).

't Blijkt dat de invoer verre is van in den uitvoer eene gelijke vermeerdering te hebben gevonden. Zou het door de tusschenkomst zijner kantoren in Indië zijn, dat de Engelsche handel de waarde zijner inkoopen met koopwaar zou betaald hebben? Neen: de uitvoer van Bengalen naar China, die in 1852 3,830,000 £ bedroeg, bereikte in 1855 slechts 3,284,000 £.

De geldzendingen uit Engeland naar China, alleen langs de haven van Southampton, zijn geweest:

In 1852	2,444,000 p. st.
» 1853	3,117,000 »
» 1854	3,096,000 »
» 1855	6,066,000 »
» 1856 omstreeks	10,000,000 »

Zoodat in den loop van vijf jaren bijna voor 25 millioen p. st. (200 millioen guldens) gemunt zilver naar China is gezonden.

HERBESTEDING.

GRONINGEN, 1 November. Heden morgen had alhier ten raadhuize de herbesteding plaats van het aanleggen van een kunstweg van grind of verbrijzelde keijen in den weg van de klapbrug bij het bovenste verlaat in de Wildervank, langs het Stads Nieuwe Kanaal tot de klapbrug van de 1ste Veenhuizer doorsnijding, lang, met inbegrip der klapbruggen, 8940 ellen. Hierop waren 8 biljetten ingekomen, als *f* 38,890 met bijlevering van zoden; *f* 38,000 zonder zoden; *f* 35 388 met bijlevering van zoden en *f* 34,715 zonder zoden; *f* 34,470 met bijlevering van zoden en *f* 33,580 zonder zoden, zijnde het laatste van J. M. ROTTINGHUIS, te Delfzijl.

KERKNIEUWS.

Tot predikant bij de Herv. gemeente te Brielle is beroepen ds. M. D. DEELEMAN, predikant te Beest.

(*Ingezonden.*)

Voorstanders van voorloopige kiesvergaderingen.

Zoo ik mij niet bedrieg, dan is uw doel de kiezers in het algemeen behulpzaam te zijn in het doen eener algemeen gewenschte keuze.

Wordt dit doel door de voorloopige kiesvergaderingen, zoo als zij thans werken, bereikt?

Het was deze vraag, welke zeer onlangs, als onwillekeurig bij mij opkwam, en moest ik haar, bij eenig nadenken, geheel ontkennend beantwoorden.

Immers welke strekking hebben thans hier en elders, de voorloopige kiesvergaderingen? Mijns inziens, geene andere, dan dat een zeer gering getal kiezers, alle overige stemgeregtigden als aan banden legt; want door hun eenen enkelen kandidaat, als den hunnen voor te dragen, erlangt deze toch een voordeel, in allen deele verkeerd werkende op de regten der kiezers in het algemeen; de kiezer immers, wiens keuze niet met den voorgestelden kandidaat instemt, zal al ligtelijk van het denkbeeld uitgaan (en wordt dit denkbeeld ook reeds dikwijls geopperd), wat zal het helpen op eenen anderen mijne stem uit te brengen? mijne stem toch zal zijn als die eens roependen in de woestijne, — en hij zal alzoo zijn regt welligt ongebruikt laten; en het doel van voorloopige kiesvergaderingen gaat alzoo verloren.

Waarom aan de kiesgeregtigden, uit eene voorloopige kiesvergadering, niet een grooter getal b.v. 6, 8, 10, ja meerdere kandidaten voorgesteld? Eene stad als Groningen vooral, zal toch wel geen gebrek aan voorwerpen daartoe hebben. Dan toch zoude daardoor den kiezers in het algemeen aanleiding worden gegeven, vergelijkingen te maken, zelve te onderzoeken en hun het gevoel niet ontnomen worden eigene keuze te volgen.

Het doel van het door velen zoo gewenschte algemeene kiesregt zoude alzoo niet alleen zeer worden bevorderd, maar ook daardoor de algemeen gewenschte keuze zeer in de hand worden gewerkt en gevolgelijk het doel der voorloopige kiesvergaderingen beter bereikt.

Een kiezer.

CORRESPONDENTIE.

Het stuk uit Noordlaren is te laat ontvangen voor dit nommer.

TELEGRAFISCHE BERIGTEN.

LONDEN, 1 November.

De *Times* bevestigt heden het berigt, dat de Engelsche vloot in de Zwarte zee zal blijven, totdat Rusland geheele uitvoering heeft gegeven aan de bepalingen van het vredesverdrag. Het blad laakt de politiek van Rusland en schrijft haar het oogmerk toe om de alliantie van Engeland en Frankrijk te verbreken. De *Times* verklaart, dat die alliantie nog even hecht is als ooit.

EFFECTEN-BEURS.

AMSTERDAM, 1 *November*.

NEDERLAND Werk. Schuld	à 2$\frac{1}{2}$	pCt.	61$\frac{1}{16}$.
Dito Dito	» 3	»	73$\frac{11}{16}$.
Dito Dito	» 4	»	92$\frac{3}{4}$(?).
OOSTENRIJK Metalliek	» 5	»	72$\frac{13}{16}$.
Dito 1851 en 1852	» 2$\frac{1}{2}$	»	37$\frac{13}{16}$.
Dito Nieuwe Litt. B	» 5	»	82$\frac{1}{16}$.
Dito Nation. Metall	» 5	»	74$\frac{1}{8}$.
SPANJE Onbep. St.	» 1$\frac{1}{4}$	»	23$\frac{3}{16}$.
Dito Binnenl	» 3	»	37$\frac{5}{16}$.
PORTUGAL	» 3	»	43$\frac{5}{8}$.
RUSLAND Obl. *Hope* 1798 en 1816	» 5	»	102$\frac{1}{4}$.
Dito Dito 1828 en 1829	» 5	»	101$\frac{1}{2}$.
Dito bij *Hope*	» 4	»	83.
Dito bij *Stieglitz*	» 4	»	82$\frac{3}{8}$.
N. Leening van 1855 bij *Stieglitz*, 5de serie	» 5	»	93$\frac{1}{8}$.
Dito .... 6de serie	» 5	»	94$\frac{11}{16}$.

ZEETIJDINGEN.

Binnengekomen.

AMSTERDAM 29 Oct., *Buining* Magdalena, Newc.; *Bos* Wietska, en 29 *Boije* Sophia Maria, Petersb.

TEXEL 30 Oct., *Wijgers* Johannes Hermanus, Lissabon.

VLIE 28 Oct., *Drent* Tjapko Schuringa, Koningsb.; *Drent* Morgenster, Tonningen.

HELVOET 29 Oct., *v. d. Sloot* Wilhelmina, Malaga.

BROUWERSHAVEN 29 Oct., *Tange* Ferdinandina Emma, v. Rott. n. Batavia.

BATAVIA vóór 9 Sept., *Beck* Phoebus, *de Jong* Staatsraad Baud, *Berk* Jacoba en Christina, *Haagsma* Doctrina et Amicitia, *Graadt van Roggen* E. W. van Dam van Isselt, *Swart* Senior, *Haacke* Alcyone, *Tekelenburg* Sara Alida Maria, *Visser* Copernicus, *v. Campen* Louise Wilhelmina, *v. d. Meyden* Macassar, *Haken* 4 Gebroeders en *Munniks* Javaan, Amst.; *Verhagen* Vondel, *Koekeles* de Zwerver, *de Wilde* Twee Gezusters, *Harten* Australië, *Spaanderman* Prinses Sophia, *v. d. Waal* S. van Heel, *van Marion* Maria Diederika en *van Varelen* Pieter Schoenmakers, Rott.; *Agema* Timor, *Cramer* Osiris en *Kunst* Ary Scheffer, Dordrecht; *Tweehuis* Canton, Hong Kong; *Lammerts* Maria Jacoba, Londen; *Rosier* Joän Melchior Kemper, Liverpool; *Niedfeld* Willem I, Hamburg; *Weber* Argo, v. Hong Kong n. Melbourne; *Marker* Emelie, v. Manilla n. Cowes.

STRAAT SUNDA vóór 9 Sept., *Cars Tzn.* Ternate, *Ruisch* Gerardus Jacobus, *Klein* Akyab, *Zwart* Padang en *de Winter* Antoinette, n. Rott., *Post* Fauline en *Hövig* Louis, n. ...., *Lam'ers* Cornelia en *Stikkel van Dam* Java, n. Amst., allen v. Batavia; *ten Ham* Bellona, v. Hong Kong n. Havana; *Crap Hellingman* Agneta, v. Amst. n. China; *Börger* Jacob, v. Rott. en *Doekzen* Louise Maria, v. Singapore, beide n. Bat.; *Keuker* Hollands Trouw, v. Hartlepool n. H. Kong; *van Loenen* (?) Henriëtte, v. Glasgow n. Batavia.

VERA CRUZ 22 Aug., *Wildeboer* Felicitas, Genua.

HAVANA 25 Sept., *de Vries* Zorgvliet en 5 Oct. *de Boer* Havana Paket, Amst.; *Noordhoek* Argus, Rott.

Bij PORTLAND 27 Oct., *Visser* Zaanstroom, La Rochelle.

Bij FALMOUTH 28 Oct., *Hoffman* Macao, v. Tjilatjap n. Rott.

CARDIFF 26 Oct., *Mispelblom Beijer* Luiten.-Admir. Stellingwerf, Harlingen.

CROOKHAVEN 25 Oct., *Huberth* Juffer Annette, Ibraïla.

NORTH SHIELDS 25 Oct., *Dijker* Henriëtte, Amst.; *Potjewijd* Afiena, Montrose; — 27 *Larsen* Marie Christine, Amst.

HARWICH 27 Oct., *Kempema* Sipoe Visser en *Fortuin* Cornelia, v. Londen n. Workum.

HARBURG 29 Oct., *Wieringa* Ommelanden, Petersb.

BREMERHAVEN 26 Oct., *Emmelkamp* Annechiena, Tonningen.

FREDERIKSTAD 18 Oct., *de Jong* Gouvern. Baron van Zuylen van Nyeveld, Hamburg.

KALVOSUND 16 Oct., *Jansen* Maria Margaretha, Amst.

UDBYHOI 21 Oct., *Gerritsma* Jonge Gerrit, Stettin.

HALS 22 Oct., *Olthoff* Abeldina, Bremen.

SWINEMUNDE 26 Oct., *Rosenbeek* Bureau Véritas, Triëst.

DANTZIG 23 Oct., *Meeter* Filippus Cornelius en *Kremer* Goede Verwachting, Aarhuus; — 24 *Hazewinkel* Delia, Helsdale; *Broekema* Afina, Bremen; — 25 *Mooi* Tiessina, Amst.; *Boswijk* Hendrika, St. David's; — 26 *Nagel* Afina Alberdina, Cardiff; *Dik* Drie Gezusters Giezen, Gloucester.

PILLAU 27 Oct., *Scherpbier* Elsje, Kiel; *Hazewinkel* Sjouke Alida, Koppenhage.

MEMEL 25 Oct., *Visslr* Anna Sophia, Bremen.

BOLDERAA 22 Oct., *Kolkman* Geertruida Margar. en 23 *Dik* Alida Sinninge, Stockholm; *Wegener* Gebroeders, Liverpool.

Vertrokken.

AMSTERDAM 29 Oct., *Duinker* Triton, Sur.; *Vos* Betje Pronk, Livorno; *Woudstra* Jonge Kerst, Hamb.; *Visser* Vr. Luppina, Leer; — 30 *Kraan* Sia Elisab., Napels; *Ouwehand* de Hoop, Lissabon; *Jonker* Maria Elisab., Rott.; *Harkema* Meiskina, Rostock.

TEXEL 29 Oct., *Ouwehand* Bordeaux, Marseille; *Fokkema* Hoop en *de Groot* 2 Zusters, Londen.

VLIE 28 Oct., *Munneke* Baudina, Engeland; *Scholtens* Baron van Hall, Riga.

HAVANA 2 Oct., *de Jong* Zuiderzee, Amst.

ZANTE 6 Oct., *Sap* Joanna Jacoba, Patras.

BORDEAUX 23 Oct., *Klingen* Anna Agatha, Rott.; *Wiersma* Stad Haarlem, Hamburg.

LIVERPOOL 27 Oct., *Struik* Louise Roeloffina, Amst.

HAMBURG 29 Oct., *Loots* Catharina, Texel.

CUXHAVEN 27 Oct., *de Jonge* Diewerdina, Lubeck.

AARHUUS 24 Oct., *Joosten* Vr. Hillechina, Holtenau.

SWINEMUNDE 23 Oct., *Peper* Fennechina, Fisherow; *Kramer* Gesina, Groningen.

STOLPEMUNDE 21 Oct., *de Jonge* Elisabeth, Holland.

DANTZIG 26 Oct., *de Kok* August en Maria en *Bakker* Plutus, Rotterdam.

MEMEL 26 Oct., *Boiten* Fossiena Siers, Rott.; *Leuning* Battruida Battruida, Schiedam; *Boer* Eendragt, Harlingen.

In lading.

LIVERPOOL 25 Oct., *Lovius* Waakzaamheid, Harl.; *Mulder* Zórg en Vlijt, Rotterdam.

ZOUTKAMP, 31 Oct. Vertrokken 29 Oct., *van Dalen* Eendragt, Newc.; *Hangelbroek* Wellamo, Amst.; — 30 *Kroon* Sophia, Ipswich; *Bossinga* Beerendina, Gloucester; *Huininga* Meika Jakoba, Newc.

Gepraaid den 8 Sept., op 8° 52′ N.Br., 24° 19′ W.L., *van Rhijn van Alkemade* Prinses Amélie, v. Rott. n. Bat. — Den 21 Oct., bij de Owers, *van Aalborg* Hendrika, n. Bengalen en *Terbrugge* Vrede, n. Cardiff, beide v. Rott. — Den 26 Oct., bij Dungeness, *Muller* Christ. Huygens, v. Rott. n. Bat.

LIJST DER NEDERLANDSCHE SCHEPEN welke de Sond gepasseerd zijn.

26 Oct. *Wijkmeijer*, Anna, v. Petersb. n. de Noordzee, m. rogge.
27 — *de Boer*, Elisab. Johanna, v. Petersb. n. Londen, m. tarwe.
de Haan, Victoria, v. Bergen n. Stettin, m. harings.
Bekkering, Atalante, v. Petersb. n. Bremen, m. potasch.
Karsijns, Landman, v. Petersb. n. Dordrecht, m. lijnzaad.
Kuitze, Jonge Wichger, v. Petersb. n. de Noordz., m. rogge.
de Haan, Jantje, v. Bergen n. Stettin, m. traan.
Schuring, Egberdina Anna, v. Petersb. n. de Noordz., rogge.
28 — *Vos*, Cath. Knelsina, v. Petersb. n. de Noordz., m. rogge.
Steffens, Jonge Andries, v. Petersb. n. Amst., m. rogge.
Meeter, Burgem. v. Setten, v. Petersb. n. Rott., m. rogge.
Naatje, Jan Hero, v. Libau n. de Maas, m. gerst.
Fekkes, Tjallinga Aurelia, v. Petersb. n. de Noordz., m. rogge.
Peper, Fennechina, v. Stettin n. Fisherrow, m. lijnzaad.
de Vries, Vr. Martha, v. Londen n. Stettin, m. cement.
Hazewinkel, Cath. Hofland, v. Petersb. n. Antw., m. stukg.

De wind den 26 Oct. W., Z.Z.W.; den 27sten W.N.W., N.W.; den 28sten N.W.

LAATSTE BERIGTEN.

Binnengekomen.

TEXEL 30 Oct., *van Wattum* Cornelia Alida, Newc.

VLIE 29 Oct., *de Haan* Agneta Juliana, Dantzig; *Hendriksen* Concordia, Oudsoen.

HELVOET 30 Oct., *Bijl* Rijswijk, Bat.

BROUWERSHAVEN 30 Mei, *van Velthoven* Herman, Bat.

VLISSINGEN 29 Oct., *de Weerd Jr.* Groot Lankum, Riga.

QUEENSTOWN 27 Oct., *Walker* Maria Louisa, Taganrog; *Spanjaard* Johanna en Elisabeth, Berdianski.

NORTH SHIELDS 27 Oct., *de Boer* Gesina, Antw.

ROUAAN 24 Oct., *Boer* Jantina, Rott.

KONSTANTINOPEL 17 Oct., *van Rijn* Vrede, Amst.

GIBRALTAR 18 Oct., *Vaalman* Maria spes mea en *Jansen* Cathar., v. Galatz n. Falmouth.

CALCUTTA 6 Sept., *Tonjes* Everd. Elisab., Melbourne.

WHAMPOA vóór 11 Sept., *Smit* Mercurius, Singap.

MANILLA 10 Aug., *Jaski* Stad Utrecht, Sydney.

MAURITIUS 29 Aug., *Petersen* Claudius Civilis, v. Bat. n. Amst., met schade.

Vertrokken.

VLIE 29 Oct., *Arnold* Gesina, Itzehoe.

DUINKERKEN 27 Oct., *Smit* Allegonda Rensina en *Reinders* Jacoba Gezina, Amst.

MANILLA 29 Aug., *Sissing* Johanna Maria, Macao.

HANDELSBERIGTEN.

GRAANMARKTEN.

GRONINGEN, 31 *October*.

TARWE.	
Oude 70 ℔ *f*	
N.Oml.1856 68 -	9,40
- - 70 - -	10,20
- - 72 - -	11,00
- Old. 66 - -	8,00
- - 68 - -	9,00
- - 70 - -	10,00
- - - -	
ROGGE.	
N. Inl. 62 ℔ *f*	6,40
- 64 - -	7,00
- 66 - -	7,60
Oude 66 - -	8,20
BOEKWEIT.	
N.Gr.Zd. 60 ℔ *f*	5,60
- - 62 - -	6,10
- - 64 - -	6,60
- Zw. - 60 - -	5,40
- - 62 - -	5,90
64 - -	6,40
- 66 - -	

GERST.	
N.Winter 52 ℔ *f*	5,00
- 54 - -	5,50
- 56 - -	6,00
Zomer 54 - -	5,00
- 56 - -	5,40
Knobbe 60 - -	6,30
- 62 - -	6,70
HAVER.	
N. Dikke 36 ℔ *f*	
- 38 - -	
- 40 - -	3,75
- 42 - -	3,95
- 44 - -	4,15
- 46 - -	4,35
- 48 - -	4,55
- 50 - -	4,75
N.W. Voer 36 - -	3,15
- - 38 - -	3,35
- - 40 - -	3,55
N. Zw. - 36 - -	3,15
- - 38 - -	3,35

Zw. Voer 40 ℔ *f*	3,55
- - 42 - -	3,75
- - 44 - -	4,00
BOONEN.	
Paardeb. *f* 6, *f* 6$\frac{1}{2}$ *f* 7,25	
Gr. Erwt. *f*	
Graauwe dito *f*	
ZADEN, ENZ.	
Old. Koolz. *f* 10, *f* 13, *f* 15	
Oml. dito *f* 10, *f* 12, *f* 14, (15,75	
Zomerzaad *f* 9 a *f* 11$\frac{1}{2}$	
G. Mosterdz. *f* 8 a *f* 12	
Lijnzaad *f*	
Dederzaad *f* 8 a *f* 9,75	
Gr. Gort *f* 10,25,50,75	
Parel dito *f* 13,50 a *f* 15,50	
Raapolie per vat *f* 51	

Tarwe vooral in de ligte soorten niet dan lager te plaatsen. — Rogge bij gerijven 20 cent lager afgegeven. — Grijze Zand-Boekweit 10 cent en Zwarte 20 cent lager verkocht. — Gerst slap, en alleen van de zwaarste soorten als genoteerd verkocht, ligte genoegzaam zonder koopers. — Dikke Haver 20 cent en Voerhaver 10 cent lager afgegeven, Zwarte in een doen. — Boonen prijshoudend. — Gort slap. — Koolzaad in een doen. — Raapolie hooger verkocht.

ROTTERDAM, 30 *October*. Rogge: 142, 144 ℔ Arch. *f* 235, *f* 234; 145 ℔ Petersb. *f* 247. Koolzaad: Fransch 79 p. vl.

LEEUWARDEN, 31 *October*. Van Tarwe was de aanvoer heden niet groot en de vraag zeer beperkt, zoodat men tot lagere prijzen teregt kon. Ordinaire *f* 8,40, *f* 9,00. Roode puike *f* 11,50, *f* 12,00. — Rogge lager met minder kooplust, Inl. *f* 7,40, *f* 8,00, Arch. *f* 7,65,80. — Boekweit op nieuw lager met vrij goede kooplust, Vries. Zand *f* 6,75, *f* 7,15; Veen niet begeerd. — Winter-Gerst weder weinig ter veil en ofschoon lager aangeboden, met weinig kooplust, *f* 5,75, *f* 6,10, voor fourragie *f* 4,75, *f* 5,25. — Haver meer ter veil en tot eene verlaging van 20 à 25 cents met goede vraag, Fijne *f* 3,90, *f* 4,10, Voer *f* 3,00, *f* 3,70.

AMSTERDAM, 31 *Oct.* Van Tarwe alleen bij gerijven gedaan: 128 ℔ o. b. Pools. *f* 490; 132 ℔ Kubanka *f* 370. — Rogge prijshoudend: 118 ℔ Petersb. *f* 230 bij gerijf; 118 ℔ dito *f* 228 bij partij, 120 ℔ Arch. *f* 235 bij partij; 147 ℔ n. Inl. *f* 250. — Boekweit steeds dalende en bij gerijven verkocht: 117 ℔ Gordijker *f* 232.

Koolzaad hooger betaald: Haarlemmerm. *f* 16$\frac{1}{4}$ per mud; Fries. 67 p. vl.; Frans. 81 p. vl.; Holst. 81$\frac{1}{2}$, 75 p. vl.; op 9 vat in Oct. en Nov. 87$\frac{1}{2}$ p. vl.; April 86$\frac{1}{2}$ p. vl. — Lijnzaad prijsh.: 108, 109 ℔ Petersb. *f* 355; 104, 105 ℔ Arch. *f* 335; 106, 107 ℔ dito *f* 345; 105, 108 ℔ dito *f* 340; in veiling: 111, 112 ℔ Koningsb. *f* 11$\frac{1}{4}$ per mud. — Raapolie dadelijk en op levering merkelijk hooger betaald: op 6/w. *f* 57,50; vlieg. *f* 56; Nov. *f* 54,25 a *f* 55 a *f* 54,25 a *f* 54,75; Dec. *f* 52,25 a *f* 53 a *f* 52,25 a *f* 52,50; Mei 1857 *f* 49 a *f* 48,75. — Lijnolie dadelijk en op levering weder merkelijk williger: op 6/w. *f* 55,50; vlieg. *f* 54 a *f* 54,25; Nov. *f* 53 a *f* 53,75; Dec. *f* 44,25 a *f* 45 a *f* 44,50; Maart, April en Mei 1857 *f* 39 a *f* 39,25. — Hennepolie op 6/w. *f* 56,50; vlieg. *f* 55.

LONDEN, 29 *Oct.* De graanmarkt was heden weinig bezocht. Een gedeelte der van eergisteren overgebleven inl. Tarwe werd tot de volle prijzen van dien dag afgezet. Vreemde soorten waren goed prijshoudend, doch het verkochte bestond in kleinigheden. Overige granen onveranderd.

Van den 31*sten*. De aanvoer van granen was heden gering en de handel tot onveranderde prijzen.

BOTERMARKTEN.

GRONINGEN, 31 *October*. De prijs der Boter was heden als volgt: 1ste soort Grasboter de $\frac{1}{4}$ ton *f* 46; 2de soort *f* 43 à *f* 44.

VEEMARKTEN.

GRONINGEN, 31 *October*. Op de eerste heden alhier gehouden herfstveemarkt was nog weinig aanvoer van rundvee, vroegmelkte koeijen van *f* 120 tot *f* 150; vetten van 22 tot 25 cts. de 5 ons; schapen weinig ter markt, van *f* 11 tot *f* 14; varkens tamelijk aangebragt, doch er werd niet veel verhandeld en de prijzen hielden zich staande.

EFFECTEN-BEURS.

AMSTERDAM, 31 *October*.

NEDERL., Werk. Schuld 2$\frac{1}{2}$ pCt. 61$\frac{3}{16}$, 61$\frac{5}{16}$, 61$\frac{7}{8}$; Dito Dito 3 pCt. 73$\frac{9}{16}$, 73$\frac{5}{8}$; Dito Dito 4 pCt. 92$\frac{3}{4}$, 92$\frac{7}{8}$, 92$\frac{13}{16}$; Amortis.-Syndicaat 83$\frac{3}{4}$. — BELGIE, bij *Rothschild* 2$\frac{1}{2}$ pCt. 51$\frac{1}{8}$. — SPANJE, Onb. Stukk. 1$\frac{1}{4}$ pCt. 23$\frac{5}{16}$, 23$\frac{3}{8}$; Dito 3 pCt. 41$\frac{1}{4}$, 41$\frac{1}{2}$, 41$\frac{1}{4}$; Dito Binnenl. a 6/m. 3 pCt. 37$\frac{1}{4}$, 37$\frac{7}{16}$, 37$\frac{3}{8}$; Amort. Schuld 6$\frac{3}{16}$, 6$\frac{1}{4}$, 6$\frac{3}{16}$. — PORTUGAL, te Londen 3 pCt. 43$\frac{3}{16}$, 43$\frac{1}{4}$. — RUSLAND, Oblig. *Hope en Co.* 1798 en 1816 5 pCt. 102, 102$\frac{1}{4}$, 102; Dito 1828 en 1829 5 pCt. 101$\frac{1}{2}$, 101$\frac{5}{8}$; Cert. bij Dito 1831 en 1833 5 pCt. 92, 92$\frac{1}{8}$; Dito bij *Hope* 4 pCt. 83; Dito bij *Stieglitz en Co.* 4 pCt. 82$\frac{1}{4}$; Dito te Hamburg 5 pCt. 92$\frac{1}{4}$. — POLEN, Cert. 4 pCt. 76$\frac{3}{4}$; Dito Aand. met Loting 500 fl. *f* 154.

OOSTENRIJK, Metall. 5 pCt. 72$\frac{3}{4}$, 72$\frac{7}{8}$, 72$\frac{13}{16}$; Dito Nation. 5 pCt. 74, 74$\frac{1}{8}$, 74$\frac{1}{16}$; Dito Nieuwe 1847 2$\frac{1}{2}$ pCt. 37$\frac{11}{16}$, 37$\frac{3}{4}$; Dito 1851 en 1852 2$\frac{1}{2}$ pCt. 37$\frac{11}{16}$, 37$\frac{3}{4}$; Dito Nieuwe en Dito 1854 5 pCt. 82, 82$\frac{1}{16}$; Denem. 5 pCt. 100$\frac{1}{8}$; Mexik. 19$\frac{7}{8}$, 20; Dito Onb. 19$\frac{7}{8}$, 20; Peru 4$\frac{1}{2}$ pCt. 74$\frac{1}{4}$; Gren. 21$\frac{3}{16}$, $\frac{7}{16}$, $\frac{1}{4}$; Dito Onb. 21$\frac{3}{16}$, $\frac{7}{16}$, $\frac{1}{4}$; Dito Uitg. 6$\frac{7}{8}$; Venez. 32$\frac{13}{16}$, 33; Dito Onb. 32$\frac{13}{16}$, 33; Dito Uitg. 14; 2$\frac{1}{2}$ pCt. Metal. van Oct. 37$\frac{1}{16}$; 5 pCt. Russen bij *Stieglitz* 5de Serie 93, $\frac{1}{8}$, 93; Dito 6de Serie 94$\frac{3}{8}$, $\frac{11}{16}$, $\frac{3}{8}$.

Bij eenige affaire waren heden Holl. fondsen vrij vast. — Vreemde effecten, waarvan Russische 5 pCts. iets flaauwer blijven, waren overigens prijshoudend, zonder dat de handel eenige bijzondere levendigheid vertoonde. — Naar Venez. en Grenada was, tot iets verbeterde koersen, eenige meerdere vraag.

Spaansche Cred. *f* 60$\frac{1}{2}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{1}{4}$; dito bij *Rothsch.* *f* 115, *f* 113, *f* 114; 7 pCts. Illinois Central 85.

Koers van het Geld: Beleen. 5; Prolong. 5$\frac{1}{4}$; Disc. 5 pCt.

Laatste prijzen te 5 uur: Integralen 61$\frac{7}{8}$; Spaansche 1$\frac{1}{4}$ pCt. 23$\frac{5}{16}$ a $\frac{3}{8}$; Binnenl. 3 pCt. 37$\frac{3}{8}$; Metall. 5 pCt. 72$\frac{13}{16}$.

ADVERTENTIEN.

Tentoonstellingen te *Arnhem* en te *Groningen* gehouden, benevens eenige **TEEKENINGEN** en **DOUBLETTEN** van PRENTEN.

Deze Voorwerpen zullen te bezien zijn op het LOKAAL der Tentoonstelling, op ZATURDAG den 1sten en MAANDAG den 3den November, des middags van 11 tot 2 uur.

Namens het Bestuur van het Genootschap Pictura:
W. C. A. ALBERDA VAN EKENSTEIN,
Secretaris.

HUWELIJKS-, GEBOORTE- EN STERFBERIGTEN.

*** Getrouwd:

P. B. TEN VELTHUIS, *Timmerman*,
Weduwnaar van B. M. VAN DER MEER,
met
E. G. VAN DER MEER.

GRONINGEN, 30 October 1856.

*** Getrouwd:

B. S. EVERS
met
L. OORTWIJN.

BLIJHAM, 30 October 1856.

*** Den 22sten October 1856 overleed op den Huize *Vecht en Hoff*, te *Breukelen*, in den leeftijd van ruim 15 jaren, LUCIA HELENA, hartelijk geliefde Dochter van Jhr. E. TJARDA VAN STARKENBORGH STACHOUWER TOT WEHE en Vrouwe C. P. H. TJARDA VAN STARKENBORGH STACHOUWER TOT WEHE, geb. THOOFT.

Eenige kennisgeving aan Familie en Bekenden.

*** Heden overleed, tot mijne droefheid, in bijna 53jarigen ouderdom, mijn geliefde Echtgenoot G. W. LOHMAN, *Orgelmaker*, mij nalatende 7 Kinderen.

GRONINGEN, 28 October 1856.

H. P. J. VAN EDE VAN DER PALS,
Wedw. G. W. LOHMAN.

*** Heden middag omstreeks twee uur overleed, na eene langdurige ziekte, mijne geliefde Echtgenoot CHRISTINA VAN CALCAR, in den ouderdom van ruim drieënvijftig jaren.

SAPPEMEER, 29 October 1856.

A. T. TEN CATE.

Op uitdrukkelijke begeerte van de Overledene, zullen er geene uiterlijke teekenen van rouw worden gedragen.

*** Heden overleed te *Kropswolde*, tot onze droefheid, onze waarde Vader en Behuwdvader HARMANNUS SCHIERBEEK, in den ouderdom van ruim 81 jaren.

GRONINGEN, 30 October 1856.

Namens de nagelatene Kinderen en Behuwdkinderen,
J. SCHIERBEEK.

Eenige kennisgeving.

*** Heden overleed, tot diepe droefheid van mij, mijnen Zoon en aangehuwde Dochter, in den ouderdom van ruim drieënzestig jaren, mijn geliefde Echtgenoot WILLEM LODEWIJK HENDRIK KÖSTER HENKE, na eene echtvereeniging van ruim achtendertig jaren.

GRONINGEN, 31 October 1856.

G. KÖSTER HENKE—BAKKER.

Eenige kennisgeving.

Op uitdrukkelijke begeerte van den Overledene, zullen er geene uiterlijke teekenen van rouw worden gedragen.

*** Ons Zoontje, JOHAN DIEDERIK, in wiens bezit wij ons slechts 20 dagen mogten verheugen, werd ons heden weder door den dood ontnomen.

GARMERWOLDE, 31 October 1856.

H. WOLTHERS, U.z.
H. F. SMITH.

*** Heden overleed, na eene kortstondige ziekte, onze jongste lieveling HENRIETTE JOHANNA, in den ouderdom van 8 maanden.

GRONINGEN, 1 November 1856.

H. JONXIS, *Chirurgijn.*
A. J. JONXIS, geb. SIJPKENS.

Eenige kennisgeving.

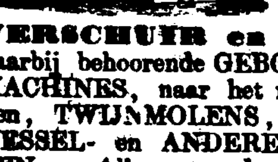
Faillissement.

Bij Vonnis der ARRONDISSEMENTS-REGTBANK van *Groningen*, d.d. 31sten October 1856, is **HARM BOER HEIKENS**, Koopman, wonende te *Groningen*, verklaard in staat van **FAILLISSEMENT**, aanvang nemende den dag voorafgaande aan het Vonnis, met benoeming van Jonkh. Mr. **DE MAREES VAN SWINDEREN** tot **Regter-Commissaris**, en Mr. **S. MENALDA**, Advokaat, wonende te *Groningen*, tot **Curator**.

Voor Uittreksel conform:
Mr. S. MENALDA.

Dingsdag den 4den November

1856, ten Huize van den Kastelein EEKHOFF, aan de Groote Markt te *Groningen*, des avonds te 7 uur, zal publiek ter verkoop worden aangeboden:

I. De **in volle werking zijnde MACHINALE WOLSPINNERIJ, KOORD- EN VETERBANDSLAGERIJ, VERWERIJ ENZ.**, gedreven wordende onder de FIRMA **VERSCHUIR en KEIZER en Co.**, met al de daarbij behoorende GEBOUWEN, STOOMMACHINE, SPINMACHINES, naar het nieuwste systeem uit de beste Fabrijken, TWIJNMOLENS, KOORD-, VETERBAND-, PLET-, NESSEL- en ANDERE MACHINES en GEREEDSCHAPPEN. Alles staande en gelegen in den Masschengang te *Groningen.*

II. Vijf AANDEELEN in de MACHINALE VLASSPINNERIJ te *Groningen.*

III. 1/32 AANDEEL in het BARKSCHIP *LEWE VAN NIJENSTEIN*, bevaren door Kapitein R. BORCHERS.

IV. 1/32 AANDEEL in het BARKSCHIP *ADOLF VAN NASSAU*, bevaren door Kapitein J. A. HOLLUM.

De Fabrijk te aanvaarden op den 1sten Januarij 1857 of vroeger, naar keuze van den Kooper.

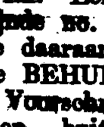
Te bezien na den 1sten November e.k. na bekomen vergunning, ten KANTORE van de Fabrijk aan te vragen.

De Fabrijk is inmiddels **UIT DE HAND TE KOOP** en blijft voortdurend in volle werking, zullende alle orders aan de Firma VERSCHUIR en KEIZER en Co. opgegeven wordende, op de gewone wijze uitgevoerd worden.

Nadere informatiën ten KANTORE van den ondergeteekenden Notaris

Mr. J. H. GEERTSEMA, C.z.

*** Ten overstaan van Mr. **J. H. GEERTSEMA**, Notaris te *Groningen*, zullen, op ZATURDAG den 15den November e.k., des avonds te 7 uur, ten Huize van de Wedw. RASKER aan het Ameland te *Groningen*, publiek ter verkoop worden aangeboden:

I. Eene groote, ruime **BARGE**, tot nu toe gevaren hebbende in het VEER van *Groningen op Stroobos.*

II. Eene **DITO, DITO.**

III. Eene in het jaar 1854 nieuw gebouwde TREKSCHUIT, zijnde no. 9, in het VEER van *Groningen op Stroobos*, met de daaraan verbonden REGTEN in het VEER, het LAND, de BEHUIZINGEN en TIMMERWERF.

Voorschreven Barges en Trekschuit liggen in het Hoendiep, buiten de Apoort te *Groningen*, en zijn aldaar dagelijks te bezien.

De Barges kunnen werden aanvaard dadelijk na den toeslag, de Trekschuit op den 1sten Mei 1857.

J. H. GEERTSEMA, Cz.,
Notaris.

Woensdag den 5den November

1856, des voormiddags te 10 uur, zullen voor de Stalling van A. DOODES, in de Kleine Pelsterstraat te *Groningen*, wegens kwitering zijner Voermans-Affaire, publiek worden verkocht:

1 groote CHAR-à-BANCS of DILIGENCE, VIGILANTE, VICTORIA TENTWAGEN voor 4 personen, KAPCHAIS, ARRESLEDE, 4 PAARDEN (2 Span), GEREIDEN en hetgeen meer te bezien zal zijn des daags bevorens, van 10—4 uur.

Mr. W. LAMAN TRIP, *Notaris.*

*** In de eerste helft van de maand JANUARIJ e.k., zal publiek ter verkoop worden aangeboden:

Eene roijale, voor korte jaren geheel nieuws vertimmerde **HEEREN BEHUIZING** met TUIN, STALLING en KOETSHUIS, staande en gelegen Westzijde in de Oosterstraat en uitkomende in de Gelkingestraat te *Groningen*, toebehoorende aan den H.W.Geb. Heer Mr. J. C. F. Baron D'AULNIS DE BOUROUILL en Mevrouw. — Inmiddels **UIT DE HAND TE KOOP** en te bevragen bij

Mr. J. W. QUINTUS, *Notaris.*

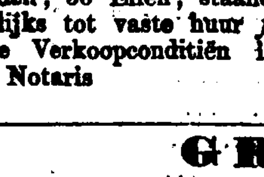
PUBLIEKE VERKOOPING VAN

Manufacturen.

WOENSDAG den 5den November 1856, des voormiddags te 10 uur en volgende dagen, zal er, voor de Behuizing bewoond door J. VAN HASSELT, aan de Vischmarkt te *Groningen*, publiek worden verkocht: eene aanzienlijke partij **MANUFACTUREN**, bestaande in LAKENS, DUFFEL, BUKSKIN, FLANEL, differente BAAI, PILAU, BROEKSTOF, VESTEN, DOEKEN en hetgeen meer te bezien zal zijn des Dingsdags bevorens, van 10—12 en 2—5 uur.

HEKKEMA & BARLINCKHOFF.

*** Mr. **B. HAITZEMA VIËTOR**, Notaris te *Winschoten*, gedenkt, ten verzoeke van SIJBOLT H. DETHMERS, te *Nieuwolda*, op VRIJDAG den 7den November 1856, des morgens te 10 uur, ten Huize van den Logementhouder D. RANDA MULDER, te *Winschoten*, in openlijke Veiling te verkoopen:

Eene **BOEREN BEHUIZING en SCHUUR, HOF en TUIN** met de VASTE, IN ALLE LINIËN VERERVENDE BEKLEMMING der daaronder behoorende LANDERIJEN, te samen groot 48 Bunders, 60 Roeden, 50 Ellen, staande en gelegen te *Nieuwolda*, doende jaarlijks tot vaste huur *f* 500—00.

De Verkoopconditiën liggen ter lezing ten Kantore van den Notaris

B. HAITZEMA VIËTOR.

GROOTE NAJAARS-HOUTVEILING,

ONDER WERKELIJKE HOUTKOOPERS,

op ZATURDAG den 8sten November 1856, des voormiddags te 11 uur, ten Huize van den Logementhouder G. TER STEEG, te *Delfzijl*, van eene groote partij LAURVIG en FRIEDRIKSTADTSCHE MAATS- en OVERMAATS **BALKEN, GREENEN BALKEN**, aangevoerd van STETTIN, RIGA en andere Havens; alsmede van eene partij **JUFFERS, ELLINGS, KOLDERS, EIKEN STOLPEN, ENZ.**

NB. De JUFFERS in veiling zullen voetstoots worden verkocht.

Mr. H. J. OFFERHAUS, *Notaris.*

*** De Notaris Mr. **C. E. KNIPHORST**, te *Zuidlaren*, zal, op ZATURDAG den 13den December 1856, des voormiddags te 10 uur, te *Nietap*, ten Huize van EGBERT WERING,

PUBLIEK VERKOOPEN:

Eene winstgevende **STEEN- en PANFABRIJK**, met daarbij behoorende GEBOUWEN en LANDERIJEN; alles staande en gelegen te *Ter Heyl*, Gemeente *Roden*, nabij de *Leek*, groot ruim 22 Bunders.

In Perceelen en in Massa te veilen.

Inmiddels **UIT DE HAND TE KOOP.**

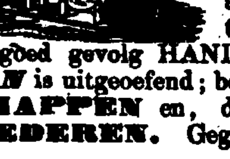
Nadere informatiën te bekomen bij den Heer BURGEMEESTER van *Peize* en ten KANTORE van den Notaris bovengenoemd.

UIT DE HAND TE KOOP:

Eene ruime **HEEREN BEHUIZING** met fraaijen **TUIN** er achter, bevattende 7 KAMERS, waarvan 4 aan den Tuin, gelegen op Schoolholm en in eigendom bewoond door Ds. GERHARDS; benevens eene er naast staande en tot dusver afzonderlijk verhuurd wordende **WONING** met 2 KAMERS.

KRUIDENIERSWINKEL.

Door het overlijden van H. G. WILMINK, wordt **TE KOOP** aangeboden: Eene **nieuwe BEHUIZING** met **TUIN**, gelegen aan het Oosterdiep, nabij de Kerkelaan, te *Veendam*, waarin sedert één jaar met goed gevolg HANDEL in **KRUIDENIERSWAREN** is uitgeoefend; benevens de **WINKELGEREEDSCHAPPEN** en, des verkiezende, de voorhanden zijnde **GOEDEREN**. Gegadigden kunnen zich vervoegen bij

G. B. WILMINK,
Oosterdiep te *Veendam.*

TE HUUR,

tegen Mei 1857: de **DROSTENBURG** te *Uiterburen.* Te bevragen bij den Notaris DE SITTER, in de Brugstraat te *Groningen.*

UIT DE HAND TE KOOP:

Eene Lading frisch aangevoerde FREDRIKSSTADSCHE **BALKEN**, liggende te *Zuidbroek* en aldaar te bevragen bij Mejufvr. de Wedw. H. KOOPS.

T. M. HEIDEGGERS

berigt door deze haren geachte Begunstigers, dat zij ontvangen heeft de NIEUWSTE MODELLEN voor **DAMES MANTELS**, alsmede **LIONSCHE CHALES, CHALES LONGS, ZIJDE** en andere **STOFFEN** voor KLEEDJES geschikt voor het Saizoen; in welk een en ander zij zich beleefdelijk aanbeveelt.

M. MICHEL

heeft de eer haren geachte BEGUNSTIGERS te berigten, dat van af den 3den November bij haar de **Nieuwste Modellen** van **MANTELS, TALMA'S, CHALES LONGS** en **DOEKEN**, alsmede de **NIEUWSTE STOFFEN** voor dit **Saizoen**, ter **Bezigtiging** zullen worden **aangeboden.**

De nieuwe MODELLEN van **DAMES WINTERHOEDEN**, alsmede **BLOEMEN, VEREN** en **LINTEN**, zijn ontvangen bij

N. G. JONGEBLOED.

Gas-Ornamenten.

De ondergeteekende berigt door deze, dat hij wederom heeft ontvangen eene **groote partij GAS-ORNAMENTEN**, waaronder zijn zeer fraaije **2 en 3 licht Kroonen.**

GRONINGEN, 1 November 1856.

W. C. TER VEHN,
Brugstraat.

Bij den ondergeteekende van nu af weder te bekomen: **zuiver Rood BESSENSAP**, de Flesch **20 Cent** en per Anker ***f* 8.00; dito WITTE** per Flesch **25 Cent**, — ledige Flesschen terug.

GRONINGEN, 1 November 1856.

H. OPTEN.

HANDSCHOENENMAGAZIJN,

Heerestraat, tegenover het Koudegat.

JOH. BISCHOFER, uit *Tyrol*, berigt aan zijne hooggeachte Begunstigers, dat hij met zijn gerenommeerd **MAGAZIJN** nog uitgepakt zal blijven tot **den 8sten dezer.** In ruime keuze heeft hij tevens nog voorradig: diverse FRANSCHE **SCHOENEN** en **LAARSJES**, van verschillende Stoffen, **SCHOENEN** voor PARTIJEN, ENZ., alsmede extra beste echt **AMERIKAANSCHE OVERSCHOENEN.**

*** Bij **E. DE BOER & ZONEN**, *Gekwalificeerde Collecteurs* te *Groningen*, zijn voor de **231ste STAATS-LOTERIJ** (waarvan de *eerste Klasse* op MAANDAG den 24sten November 1856 zal beginnen te trekken) **LOTEN** volgens *Prijs-courant* te bekomen.

Ten Kantore van

I. EN J. OPPENHEIM

(Boek- en Stadsdrukkers, aan de Noorderhaven), zijn voor de 231ste STAATS-LOTERIJ

LOTEN

tegen den vastgestelden prijs te bekomen.

De eerste Trekking is den 24sten dezer.

Sigarenmakers,

die hun WERK goed verstaan en **vast Werk** begeeren, kunnen dadelijk geplaatst worden bij C. J. BOELE EN ZOON, te *Kampen.*

Er wordt GEVRAAGD:

een **KLEERMAKERSKNECHT**, zijn Werk goed verstaande, kunnende zich in persoon vervoegen bij den Mr. Kleermaker H. TER WIJN, te *Kiel-Windeweer.*

Een ingezonden artikel in de Zondags-Editie in het *Handelsblad* van den 20sten October heeft zoowel onze tevredenheid als ontevredenheid gewekt, maar over het geheel zijn wij met den inhoud zeer in onzen schik. De **REVALENTA** wordt daarin geprezen, het **VERKOOPHUIS**, althans zijne wijze van adverteren, gelaakt; een practiserend Geneesheer (die zekerlijk bij de Redactie niet onbekend zal zijn) zegt:

» Zoo mag de Geneeskundige, bij wien het heil van zijne lijders op den voorgrond staat en het algemeen welzijn de hoogste wet zijn moet, daarom de heilzame werking der **REVALENTA** niet loochenen, waar hij die bij eene herhaalde ondervinding heeft leeren kennen gelijk bij den schrijver dezer regelen het geval is.

» Ik zie niet in waarom de geneeskundige willens en wetens de oogen moet sluiten voor het goede, dat deze plantenstof sticht, omdat hare werking door leeken eeniglijk uit winzucht overdreven gunstig wordt voorgesteld.

» Schrijver dezes, vroeger niet alleen geen lofredenaar, maar een verklaarde tegenstander der Revalenta, zoo lang hare gunstige en somtijds zeer geneeskrachtige eigenschappen hem niet waren gebleken, kan echter thans gerustelijk verklaren, dat de Revalenta door hem bevonden is niet te zijn erwten-, boonen-, of linsenmeel, vermengd met zetmeel, arrowroot, enz., alle welke middelen volkomen onwerkzaam door hem werden bevonden in die gevallen, waarin hij vervolgens van de Revalenta eene uitstekende werking mogt zien, maar dat nauwkeurige onderzoekingen en proefnemingen van deskundigen de Revalenta hebben leeren kennen als het fijne meelpoeder van eene in Arabië en Oost-Indië groeijende boomvrucht, dat zelfs volgens de verklaring van twee vroegere sterke antagonisten van de Revalenta, Apotheker TRECKLINGER en Dr. LOHMEIJER (*), een ligt verteerbaar, zacht voedend middel is hetwelk bij zwakte van maag en ingewanden groote diensten zal bewijzen.

» Nu ook schrijver met verrassing deze gunstige werking der Revalenta heeft leeren kennen bij eenige hoogst slepende, pijnlijke en zelfs bedenkelijke aandoeningen van de maag en de ingewanden, die toen binnen korten tijd éénigljk door het gebruik der Revalenta genezen zijn, terwijl een gedurende jaren voortgezet gebruik van geneesmiddelen en baden volstrekt niets gebaat had, zoodat de Patiënten vreeselijk vermagerd en te verzwakt waren, om bijna eenig voedsel te kunnen verdragen, zoo meent hij, alleen ter liefde van de waarheid, zich niet te mogen laten terughouden van de bekendmaking dezer gunstige resultaten, om daardoor zoowel aan het Publiek als aan de Geneeskundigen eene werkelijke dienst te bewijzen, liever dan gelijk eenige Geneesheeren doen, in het openbaar met eene gehuichelde pedanterie den spot te drijven met de vermeende werking der Revalenta en haar in het geheim aan te bevelen.

» Schrijver hoopt, dat deze mededeeling tot verdere onderzoekingen en proefnemingen aansporen zal en voornamelijk tot het nemen van wettelijke maatregelen om de Revalenta als *eigenaardig geneesmiddel* uit Verkoophuizen te verlossen en eene haar waardige plaats in de apotheken in te ruimen naast de China, Chinine, Levertraan en vele andere middelen, tegen welke men, bij hunne eerste bekendwording, eveneens het grootste vooroordeel koesterde, dat later door hunne glansrijke eigenschappen volkomen is overwonnen."

Maar hij zegt ook, dat de Advertentiën, die ze voor alle ziekten aanprijzen, kwaad aan eene anders goede zaak doen. Wij kunnen hier geene vertoogen leveren, om te bewijzen, dat wij niet meer gezegd hebben dan waartoe wij geregtigd waren; onze Advertentiën waren gemotiveerd; wat wij van den beginne af gezegd hebben, zeggen wij nog, wij bleven altijd getrouw aan eenvoudigheid en waarheid, en hoe »een practiserend Geneesheer" ook met het woord kwakzalverij schermt, de opmerkzame lezer zal het weinig gecambitionneerde epithete eer op hem dan op ons toepasselijk vinden. Hij toch bekent, dat hij eerst een hevig tegenstander van de **REVALENTA** was, en nu, nu hij door toevallige omstandigheden, door overtuiging en publieke opinie zich genoodzaakt ziet der **REVALENTA** regt te laten wedervaren, werpt hij zijnen wrok op het Verkoophuis; het arme Verkoophuis, dat met zooveel moeite en opofferingen jaren lang de **REVALENTA** tegen hem en zijne College's, tegen Apothekers en allerhande namakers verdedigde, dat na eene lange stormachtige reis eindelijk met zijne verongelijkte **REVALENTA** in veilige haven binnengeloopen is, moet er nu maar uitgeknikkerd worden en de Apotheek moet voortaan het asyl der in gunst gekomen **REVALENTA** zijn.

Dankje, vriendelijke Doctor, voor je goede intentie, maar wij hopen dat anderen menschlievender en regtvaardiger denken; wij tellen eene menigte Apothekers onder onze Correspondenten en Depôts, en zullen gaarne aan allen **REVALENTA** verkoopen, maar de **REVALENTA** is onafscheidelijk van het VERKOOPHUIS. Laat het Verkoophuis deelen in den roem, dien de genezing uwer patiënten door **Du Barry's REVALENTA** verwerven zal; de ANGELSTEINS, GATTIKERS, WURZERS, NERANDS en vele anderen doen het ook wel, en voorwaar, gij zoudt al heel pretentieus moeten zijn, als gij met zulke namen den uwen ons nog onbekenden niet gaarne op ééne lijn geplaatst zoudt zien.

VERKOOPHUIS.

(*) *Zal het* FRICKHINGER *moeten zijn, een Duitsch Apotheker, waarvan de brochure door een Hollandsch Apotheker vertaald geworden is. Van Dr.* LOHMEIJER *hebben wij nooit gehoord.*

Te *Groningen*, bij de Erven C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA.